Cyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot

Cynllun Datblygu Lleol
2011 - 2026

Yr Amgylchedd Hanesyddol

Canllawiau Cynllunio Atodol

Atodlen o Strwythurau Camlesi Dynodedig

(Ebrill 2019)

www.npt.gov.uk/ldp

Neath Port Talbot
Castell-nedd Port Talbot
County Borough Council Cyngor Bwrdeistref Sirol

Atodlen o Strwythurau Camlesi Dynodedig

Rhestr Camlesi **1**

Rhestr Strwythurau Camlas Dynodedig 1

Camlas Tawe 2

Camlas Tenant 42

Camlas Nedd 86

Mynegai

Rhestr Camlesi

Rhestr Strwythurau Camlas Dynodedig

Camlas Tawe

<table>
<tr><td>Ward: Trebannws</td><td>Anheddiad: Trebannws</td><td colspan="2">Enw’r Adeilad: Loc 8, Trebannws, traphont a Loc 9</td></tr>
<tr><td>Cyf: SCA001</td><td>Cam Dilysu I:</td><td>Cam II:</td><td>Cyfeirnod Grid: E271170 N202651</td></tr>
<tr><td colspan="4">Cyfeiriad: Y Maes</td></tr>
</table>

Cynllun o Leoliad y Safle

Description: Disgrifiad: Dwy loc a wahanir gan adran fer o gamlas a thraphont yn cario lôn. Parapetau brics newydd i'r bont, fel arall heb ei hadfer i raddau helaeth ac mae’r dŵr yn dal i lifo yno.

Lock 8

Lock 9

Diddordeb pensaernïol		Diddordeb hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad	X	Adeiladau Lleol sy’n Hen neu’n Brin	

Cyfiawnhad dros Ystyried: Strwythurau camlas pwysig sy'n dal i fodoli yn eu cyflwr gwreiddiol. Gweddillion hanesyddol sy'n darparu cofnod o hanes trafnidiaeth diwydiannol yr ardal leol.

Nodiadau: Mae SCA001 yn cynnwys Loc Isaf Trebannws (8), pownd a nodweddion rhwng lociau 8 a 9, pont ffordd drosto a Loc Dukes/Loc Uchaf Trebannws (9).

Ward: Trebannws	**Anheddiad**: Trebannws	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Llifddor allfa a gorlif lluosog
Cyf: LB: 11201		**Cyfeirnod Grid:** E271255 N202774
Cyfeiriad: Y Maes		

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Llifddor allfa a gorlif, coredau tywodfaen bychain ar ffurf grisiau o Gamlas Tawe i Afon Tawe. Ar ben y coredau, yn ymyl y llwybr halio ar yr ochr dde-ddwyreiniol, mae siambr gorlif sylfaenol 2-fae, y dywedir ei fod wedi'i leinio â phren yn rhannol, gyda llifddor daear cysylltiol ag offer padlo gweithredol i'r gogledd. Ers 1979 mae'r ardal hon wedi cael ei gorchuddio'n rhannol a gosodwyd peirianwaith rheoli C20 yn ei le. Mae'r gorlif eilaidd uwchben y gored yn dal yno.
Rheswm dros Ddynodi: Rhestrwyd fel llifddor gorlif o ddiwedd y 18fed ganrif sydd â phwysigrwydd hanesyddol ar y gamlas bwysig hon.
Nodiadau:

Ward: Pontardawe	**Anheddiad:** Pontardawe	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Dyfrbont a Gorlif Clydach Uchaf.	
Cyf: LB: 11199			**Cyfeirnod Grid:** E272118 N203939
Cyfeiriad: Stryd Herbert			

Cynllun o Leoliad y Safle

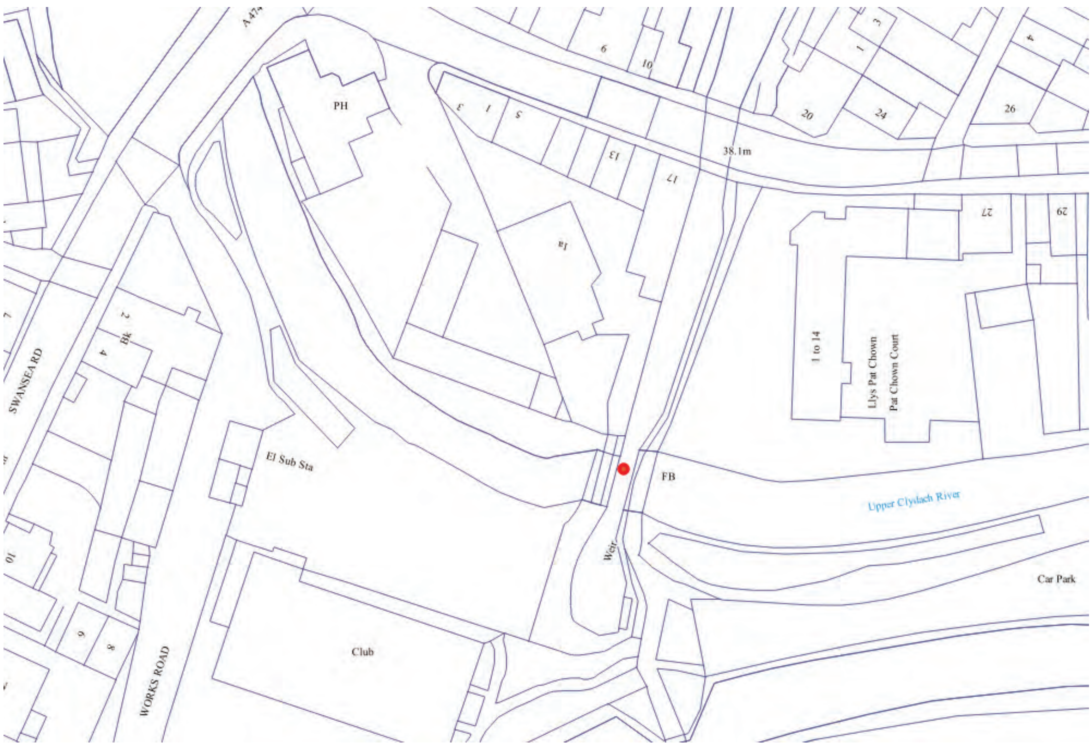

Disgrifiad: Dyfrbont y gamlas dros yr afon, bwa segmentaidd o gerrig rwbel gyda voussoirs, cwmpas o 7.5m a rhyw

1.7m o uchder, gyda 2 orlif ar yr ochr ogledd-orllewinol. Parapet o gerrig sgwâr gyda chopaon sorod copr ar yr ochr dde-ddwyreiniol, sy'n cynnal bwtresi bob ochr, ond gyda phatsio mewn brics glas a choch a bloc sment ar hanner gogleddol yr wyneb.

Rheswm dros Ddynodi: Wedi'i gynnwys fel un o nodweddion pwysig un o gamlesi pwysicaf Cymru

Nodiadau:

Ward: Pontardawe	**Anheddiad:** Pontardawe	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Traphont Ynysmeudwy Isaf
Cyf: LB: 80995		**Cyfeirnod Grid:** E272800 N204600
Cyfeiriad: Heol Aberhonddu		

Cynllun o Leoliad y Safle

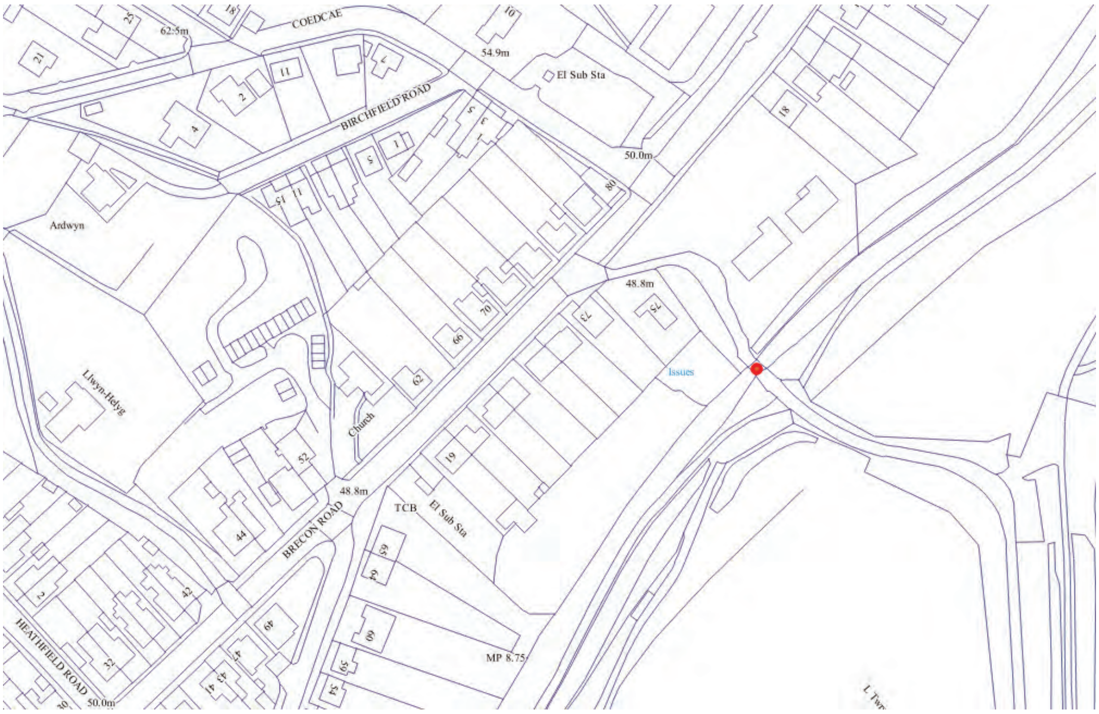

Disgrifiad: Traphont y Gamlas, pont bwa sengl o gerrig rwbel. Bwa segmentaidd gyda voussoirs cerrig wedi'u torri mewn modd addurniedig. Mae'r cynaliadau'n troi allan bob ochr i'r colofnau ymyl sgwâr. Parapetau o slabiau cerrig rwbel mawr, rhai ar yr ochr dde-orllewinol wedi cael eu symud, a chopaon sment wedi'u gosod yn eu lle. Mae parapet y de-orllewin a cholofn y gogledd-ddwyrain ar ochr y llwybr halio wedi cael eu trwsio â brics coch.

Cyfiawnhad dros Ystyried: Wedi'i chynnwys fel traphont gyfan dros y gamlas, yn dyddio o ddiwedd y 18fed ganrif, mae'n debyg.

Nodiadau:

Ward: Pontardawe	**Anheddiad:** Ynysmeudwy	**Enw'r Adeilad:** Traphont Ynysmeudwy Ganol. **RHESTREDIG**	
Cyf: LB: 80994	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E273257 N205009
Cyfeiriad: Heol Newydd			

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Pont un bwa cerrig rwbel. Bwa segmentaidd gyda voussoirs cerrig wedi'u torri mewn modd addurniedig. Mae'r cynaliadau'n troi allan bob ochr i'r colofnau ymyl sgwâr. I'r gogledd mae'r parapet wedi cael ei estyn heibio i'r colofnau ar y pen. Mae gan y parapetau a'r colofnau gopaon sment crwn.

Cyfiawnhad dros Ystyried: Wedi'i chynnwys fel traphont gyfan dros y gamlas, yn dyddio o ddiwedd y 18fed ganrif, mae'n debyg.

Nodiadau:

Ward: Pontardawe	**Anheddiad:** Ynysmeudwy	**Enw'r Adeilad::** Loc Isaf Ynysmeudwy (12) a Chaban y Fforddoliwr	
Cyf: SCA002	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E273810 N205555
Cyfeiriad: Heol Ynysmeudwy			

Cynllun o Leoliad y Safle

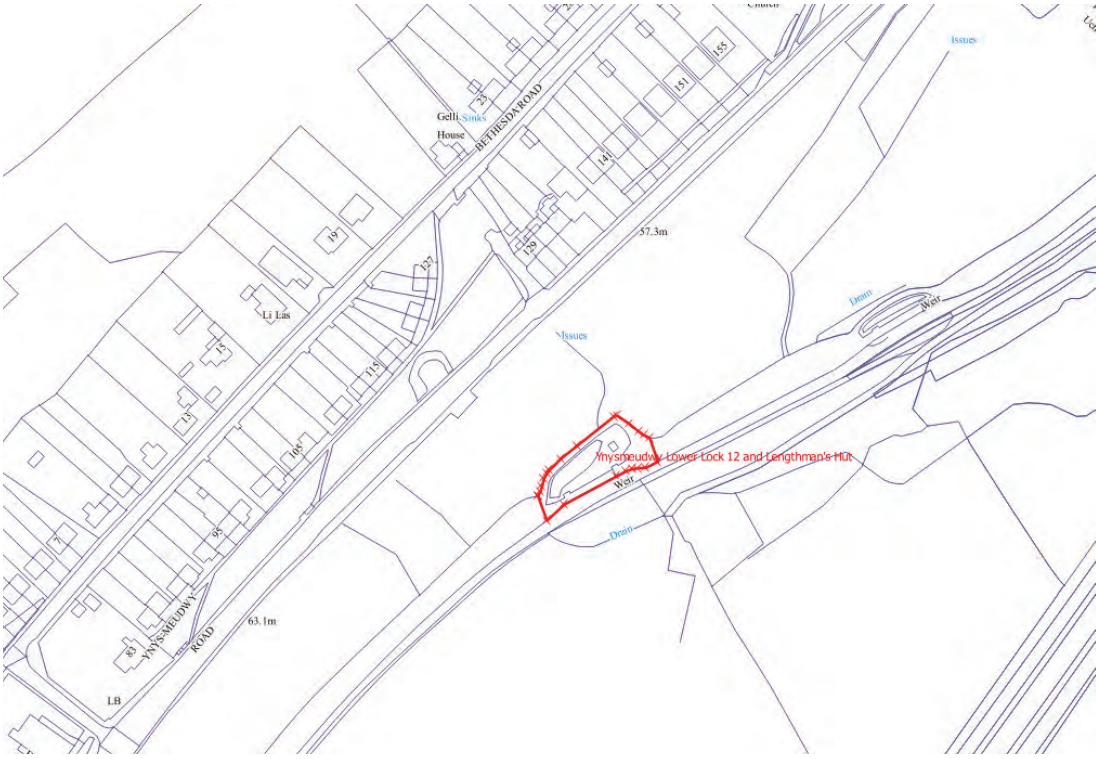

Disgrifiad: Siambr loc sydd wedi goroesi, gyda chored yn cymryd lle'r gât uchaf. Mae gwneuthuriad siambr y loc yn dangos tystiolaeth o waith ailadeiladu ddwywaith o leiaf. Mae cynhaliaeth haearn bwrw gyda geriau padlo, sy'n nodweddiadol o Gamlas Tawe, ac yn unigryw iddi, wedi goroesi ar ochr y cwm o'r loc. Mae'n cynnwys caban, y mae ei oed yn ansicr, yn ymyl y loc, gyda waliau wedi rendro, drws haearn gyr a lle tân.

Diddordeb pensaernïol		Diddordeb hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad	X	Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	X

Cyfiawnhad dros Ystyried: Nodwedd arwyddocaol wreiddiol sydd wedi goroesi ar y gamlas, gwerth grŵp gyda strwythurau eraill y gamlas

Nodiadau: Coflein: Mae'n bosibl mai'r caban hwn yw'r unig beth sydd wedi goroesi ar y gamlas hon o 'safle fforddoliwr', lle gellid casglu tollau mewn rhywfaint o gysur os oedd tân ar yr aelwyd. Roedd y to uwchben hefyd yn sicrhau bod llyfr log y tollau (y mae rhai ohonynt wedi goroesi) yn cael ei amddiffyn rhag y tywydd. Roedd bwriad gan gwmni'r gamlas i osod tŷ ar gyfer y fforddoliwr yn agos at y fan hon yn 1826 ac mae'n bosibl mai dyma ganlyniad y cam hwnnw.

Ward: Pontardawe	**Anheddiad:** Ynysmeudwy	**Enw'r Adeilad:** Loc Uchaf Ynysmeudwy (13)	
Cyf: SCA003	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E273934 N205617
Cyfeiriad: Heol Ynysmeudwy			

Cynllun o Leoliad y Safle

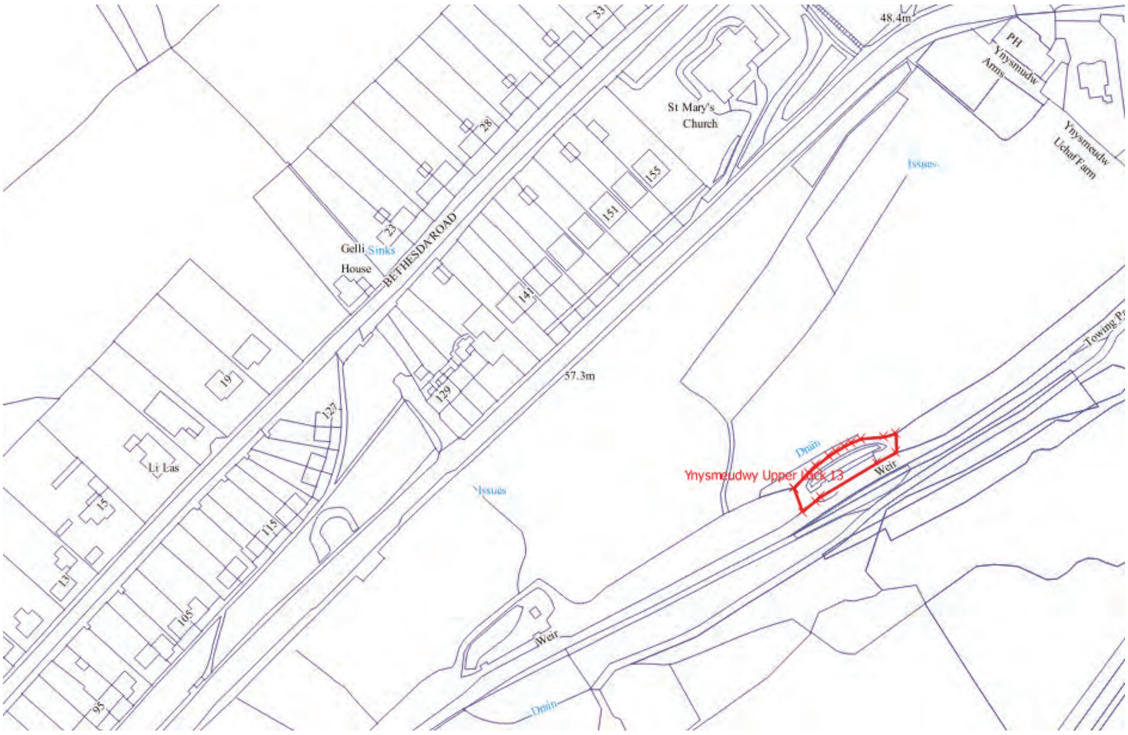

Disgrifiad: Loc sydd wedi goroesi mewn cyflwr da gyda thystiolaeth o ddau gyfnod adeiladu, a gweddillion rhoden badlo uwch a grisiau nodweddiadol i lawr i lwyfan trawst cydbwyso'r gatiau isaf. Mae coredau wedi disodli'r gatiau ar y ddwy loc.

Diddordeb pensaernïol		Diddordeb hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad	X	Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	

Cyfiawnhad dros Ystyried: Nodwedd arwyddocaol wreiddiol sydd wedi goroesi ar y gamlas, gwerth grŵp gyda strwythurau eraill y gamlas.

Nodiadau: Disgrifiad Coflein fel SCA002 uchod

Ward: Pontardawe	**Anheddiad:** Ynysmeudwy	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Traphont Ynysmeudwy Uchaf
Cyf: LB 11024		**Cyfeirnod Grid:** E274063 N205713
Cyfeiriad: Heol Ynysmeudwy		

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Pont un bwa cerrig rwbel. Bwa segmentaidd gyda voussoirs cerrig wedi'u torri mewn modd addurniedig a soffit o 5 asen haearn wedi'u bolltio ar y ddau ben. Mae'r parapetau o slabiau cerrig rwbel mawr ar yr ochr ogledd-orllewinol yn unig, a rhagdybir bod y gweddill wedi cael eu clirio a'u trwsio â sment. Bwtres bychan ar ochr llwybr halio'r gogledd-ddwyrain. Ar yr ochr hon mae mynediad ar hyd ramp hefyd i lefel y llwybr halio.
Rheswm dros Ddynodi: Wedi'i chynnwys fel traphont gyfan dros y gamlas, o ddiwedd y 18fed ganrif.
Nodiadau:

Ward: Pontardawe/Godre'r Graig	**Anheddiad:** Ynysmeudwy	**Enw'r Adeilad:**ADEILAD RHESTREDIG: Dyfrbont Nant Ddu
Cyf: LB: 11023/80811		**Cyfeirnod Grid:** E274119 N205765
Cyfeiriad: **Heol Ynysmeudwy**		

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Dyfrbont fechan ar yr echel ogledd-ddwyreiniol/dde-orllewinol. Cerrig sgwâr gyda voussoirs a bwa segmentaidd rhyw 0.6 metr o uchder a 4.1 metr o rychwant.

Disgrifiad: Wedi'i chynnwys oherwydd gwerth grŵp gyda phont Uchaf Ynysmeudwy ac arllwysfa a llifddor gorlif Cwm Du.

Nodiadau:

Ward: Godre'r Graig	**Anheddiad:** Ynysmeudwy	**Enw’r Adeilad:**ADEILAD RHESTREDIG: Arllwysfa Cwm Du a'r llifddor gorlif
Cyf: LB: 11202		**Cyfeirnod Grid:** E274150 N205805
Cyfeiriad: Heol Ynysmeudwy		

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Dwy siambr, y gyntaf yn siambr gorlif â leiniwyd â cherrig, sydd bellach wedi'u gorchuddio â phlatiau metel gyda blwch rheoli metel wedi'i baentio'n ddu arnynt. Mae'r ail i'w gweld, er ei bod wedi'i gorchuddio gan grid metel, ac mae'n siambr ag wyneb cerrig, gyda wal siâp bwa yn y pen ac allfa fwaog fechan*.

Rheswm dros Ddynodi: Wedi'i chynnwys oherwydd gwerth grŵp gyda Dyfrbont Cwm Du a Phont Uchaf Ynysmeudwy.

Nodiadau: *Disgrifiad rhestru llawn: Dywedir ei bod yn cynnwys dwy siambr, y gyntaf wedi'i disgrifio yn rhestriad 1979, sef siambr gorlif wedi'i leinio â cherrig, gyda wal raniad gyda 4 planc atal a chyfarpar padlo wedi'u cynnwys ar ochr y gamlas. Mae'r siambr hon bellach wedi'i gorchuddio â phlatiau metel, gyda blwch rheoli metel wedi'i baentio'n ddu arnynt. Mae'r ail un ar ochr dde-ddwyreiniol y gwahanfur i'w gweld, er bod grid metel drosti. Siambr ag wyneb carreg yw hon, gyda wal siâp bwa ar y pen ac allfa fechan â bwa. [Wedi'i blotio'n anghywir ar GIS]

Ward: Godre'r Graig	**Anheddiad:** Cilmaengwyn	**Enw'r Adeilad:** Traphont Cilmaengwyn	
Cyf: SCA004	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E274251 N205945
Cyfeiriad: Heol Cilmaengwyn			

Cynllun o Leoliad y Safle

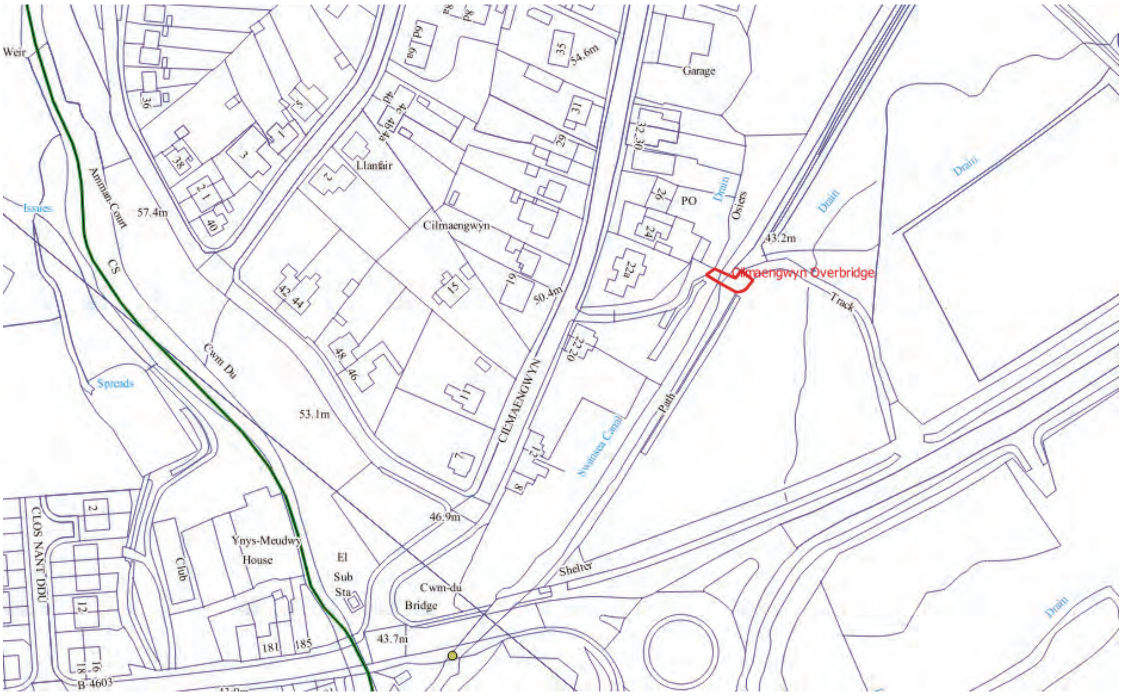

Disgrifiad: Traphont bwa sengl cerrig gyda pharapetau estynedig a phileri a dolen â ramp i'r llwybr halio.

Diddordeb Pensaernïol		Diddordeb hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad	X	Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	

Cyfiawnhad dros Ystyried: Nodwedd arwyddocaol wreiddiol sydd wedi goroesi ar y gamlas, gwerth grŵp gyda strwythurau eraill y gamlas

Nodiadau: Coflein: Adeiladwyd Traphont Cilmaengwyn ar Gamlas Tawe ar ddiwedd y 18fed ganrif. Mae ganddi fwa segmentaidd a voussoirs cerrig.

Ward: Godre'r Graig	**Anheddiad:** Cilmaengwyn	**Enw'r Adeilad:** Loc Uchaf Cwm Tawe Isaf / Cilmaengwyn (14)	
Cyf: SCA005	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E274493 N206241
Cyfeiriad: Heol Cilmaengwyn			

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Loc o waith cerrig gyda grisiau i lawr i lwyfan trawst cydbwyso'r gatiau isaf. Mae coredau wedi disodli gatiau'r loc.

Diddordeb pensaernïol		Diddordeb hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad	X	Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	

Cyfiawnhad dros Ystyried: Nodwedd arwyddocaol wreiddiol sydd wedi goroesi ar y gamlas, gwerth grŵp gyda strwythurau eraill y gamlas.

Nodiadau: Coflein: Loc 14 neu Loc Cwm-tawe-isaf neu Gilmaengwyn (SN 7448 0623, 16,530m o Abertawe). Mae mewn cyflwr gweddol, er bod gordyfiant, ac mae gweddillion cylchoedd haearn gyr, sy'n cwmpasu colyn un o'r gatiau loc isaf sy'n pydru.

Ward: Godre'r Graig	**Anheddiad:** Godre'r Graig	**Enw'r Adeilad::** ADEILAD RHESTREDIG: Traphont yng Nghwm Tawe Isaf.	
Cyf: LB: 80810	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E274830 N206410
Cyfeiriad: Heol y Graig			

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Traphont y Gamlas, pont grwca bwa sengl o gerrig rwbel. Bwa segmentaidd gyda voussoirs cerrig wedi'u torri mewn modd addurniedig, yr un ar yr ochr ddwyreiniol yn cynnwys ysgythriad ffigurau, 1797 o bosibl. Mae'r cynaliadau'n troi allan bob ochr i'r colofnau ymyl sgwâr. Grisiau diweddarach, 10 ohonynt, o ddiwedd y 19eg ganrif, ar yr ochr dde-orllewinol. Mae gan y parapetau a'r colofnau gopaon sment crwn.

Rheswm dros Ddynodi: Wedi'i chynnwys fel traphont gyfan dros y gamlas, yn dyddio o ddiwedd y 18fed ganrif, mae'n debyg

Nodiadau:

Ward: Godre'r Graig	**Anheddiad:** Godre'r Graig	**Enw'r Adeilad:** Loc 15	
Cyf: SCA006	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E275395 N206730
Cyfeiriad: Yn ymyl yr A4067			

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Gweddillion rhannol wal y loc (ochr ogledd-orllewinol)

Diddordeb pensaernïol		Diddordeb hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad		Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	X

Cyfiawnhad dros Ystyried: Gweddillion loc mewn rhan o'r gamlas sydd fel arall wedi'i chuddio/dinistrio gan waith adeiladu ffordd newydd

Nodiadau:

Ward: Godre'r Graig	**Anheddiad:** Godre'r Graig	**Enw'r Adeilad:** Loc 16	
Cyf: SCA007	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E275665 N207148
Cyfeiriad: Yn ymyl yr A4067			

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Gweddillion rhannol waliau'r loc (ochr ogledd-orllewinol)

Diddordeb pensaernïol		Diddordeb hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad		Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	X

Cyfiawnhad dros Ystyried: Gweddillion loc mewn rhan o'r gamlas sydd fel arall wedi'i chuddio/dinistrio gan waith adeiladu ffordd newydd

Nodiadau:

Ward: Godre'r Graig	**Anheddiad:** Godre'r Graig	**Enw'r Adeilad::** HENEB GOFRESTREDIG: Glofa Crimea a Chei'r Gamlas
Cyf: SM: GM453		**Cyfeirnod Grid:** E275707 N207276
Cyfeiriad: **Yn ymyl yr A4067**		

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Adfeilion peiriandy pwmpio stêm o waith cerrig, tŷ injan weindio a simne a fu'n gweithredu rhwng 1854 ac 1862, plws arglawdd tramffordd i lawr i safle tipio ar Gamlas Tawe. [Dim ffotograffau]
Rheswm dros Ddynodi: Mae'r gofeb o bwysigrwydd cenedlaethol oherwydd ei photensial i wella ein gwybodaeth am y diwydiant mwyngloddio glo ar ddechrau'r 19eg ganrif. Mae'r safle'n arbennig o arwyddocaol oherwydd ei fod yn dangos cynllun cyflawn wyneb glofa yng nghanol y 19eg ganrif, heb i addasiadau neu ailddatblygu diweddarach amharu arno.
Nodiadau:

Ward: Godre'r Graig	**Anheddiad:** Godre'r Graig	**Enw'r Adeilad::** HENEB GOFRESTREDIG: Loc 17 (Thick's Lock) a'r Doc Sych
Cyf: SM: GM397		**Cyfeirnod Grid:** E275825 N207378
Cyfeiriad: Yn ymyl Yr A4067		

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Mae'r gofeb yn cynnwys gweddillion sylweddol Loc 17, Pant-y-ffynnon Isaf (neu Thick Lock) ar Gamlas Tawe a doc sych a ychwanegwyd at lwyfan y loc ar ôl 1875. Defnyddid ffordd osgoi'r loc i ddraenio'r doc pan fyddai angen i wneud gwaith cynnal a chadw ar gychod. Mae grisiau yn nhywodfaen rwbel yr ochr ddwyreiniol ac mae pyst pren gyda phennau slotiog yn parhau yng nghanol llawr palmant brics - roedd y rhain yn cynnal trawstiau i gario cychod oedd yn cael eu hatgyweirio. Mae'r grisiau troellog i lawr rhan isaf troed y loc yn unigryw, ac mae hon yn un o ddwy loc yn unig sydd â rhychau atal planciau hanner ffordd ar hyd siambr y loc. Mae gan wal orllewinol y doc bileri brics bychain a fu'n cynnal to, ac yn y gornel dde-orllewinol roedd aelwyd berwi pyg.

Rheswm dros Ddynodi: Mae'r gofeb o bwysigrwydd cenedlaethol oherwydd ei photensial i wella ein gwybodaeth am systemau atgyweirio cychod a thrafnidiaeth yn y 19eg ganrif

Nodiadau:

Ward: Godre'r Graig	**Anheddiad:** Godre'r Graig	**Enw'r Adeilad:** Loc 18	
Cyf: SCA008	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E275887 N207450
Cyfeiriad: Yn ymyl yr A4067			

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Loc Adfeiliedig

Diddordeb pensaernïol		Diddordeb hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad		Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	X

Cyfiawnhad dros Ystyried: Gweddillion loc mewn rhan o'r gamlas sydd fel arall wedi'i chuddio/dinistrio gan waith adeiladu ffordd newydd

Nodiadau:

Ward: Ystalyfera	**Anheddiad:** Ystalyfera	**Enw'r Adeilad:** Hafn lefel uchel yn y graig ar gyfer y gamlas	
Cyf: SCA010	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E276361 N208334
Cyfeiriad: Y tu ôl i Heol y Cyfyng			

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Silff wedi'i thorri yn y graig ac arglawdd uchel ar gyfer Camlas Tawe yn Ystalyfera. [Dim ffotograffau]									
Diddordeb pensaernïol		Diddordeb hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad	X	Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	X
Cyfiawnhad dros Ystyried: Enghraifft anghyffredin o waith peirianneg ar raddfa fawr sy'n gysylltiedig â'r gamlas.									
Nodiadau:									

Ward: Ystalyfera	**Anheddiad:** Ystalyfera	**Enw'r Adeilad:** HENEB GOFRESTREDIG AC ADEILAD RHESTREDIG (II*) Dyfrbont a Chored Afon Twrch.
Cyf: SM: GM396; LB: 80809		**Cyfeirnod Grid:** E277270 N209240
Cyfeiriad: Heol y Gurnos		

Cynllun o Leoliad y Safle

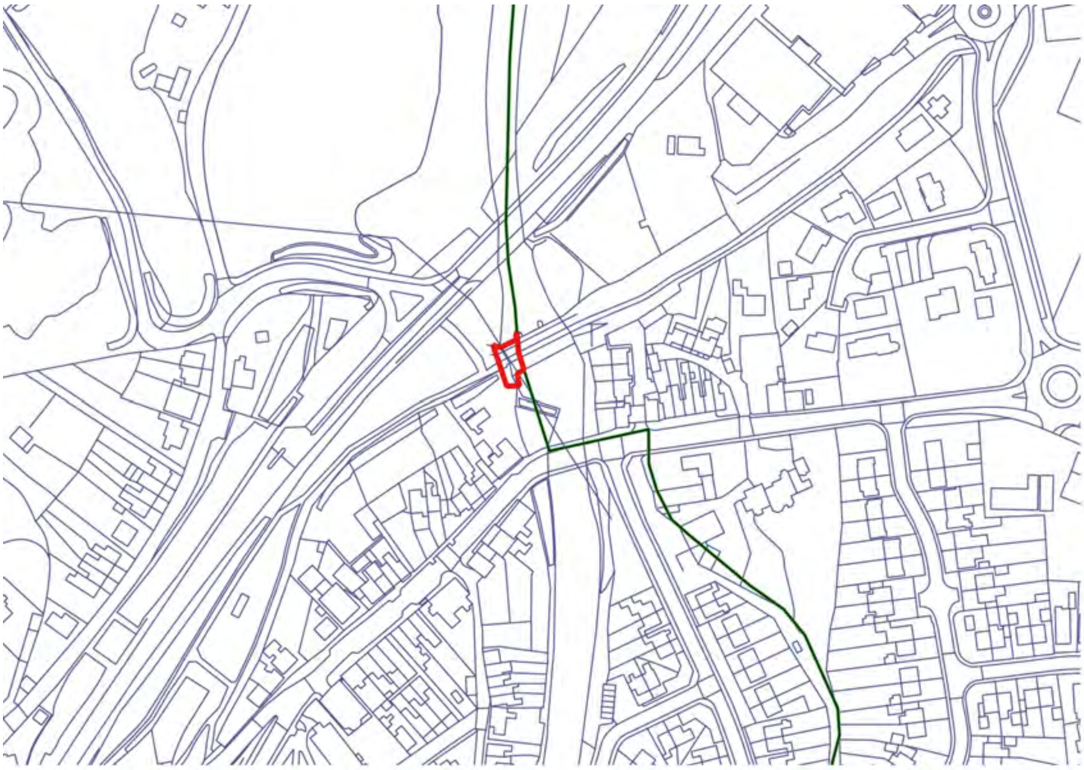

Disgrifiad: Dyma'r fwyaf o'r dyfrbontydd oedd yn cario rhan o Gamlas wreiddiol Tawe, ac mae'n croesi Afon Twrch. Oherwydd bod yr afon yn llifo'n gyflym, roedd angen adeiladu cored o dan y ddyfrbont i ddiogelu'r colofnau a hefyd i weithredu fel bwydwr. Cyfanswm rhychwant y ddyfrbont, a adeiladwyd yn gyfangwbl o gerrig, yw 21m.

Google

Rheswm dros Ddynodi: Mae'r gofeb o bwysigrwydd cenedlaethol oherwydd ei photensial i wella ein gwybodaeth am dechnoleg a pheirianneg diwydiannol. Mae ganddi botensial archaeolegol sylweddol, gyda thebygolrwydd uchel o bresenoldeb nodweddion a gwaddodion archaeolegol cysylltiedig

Nodiadau:

Camlas Tenant

Ward: Gorllewin Coedffranc	**Anheddiad:** Jersey Marine	**Enw'r Adeilad:** Cynaliadau arglawdd y rheilffordd a dwy draphont reilffordd	
Cyf: TCA001	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E271908 N194220
Cyfeiriad: Pant y Sais			
Cynllun o Leoliad y Safle 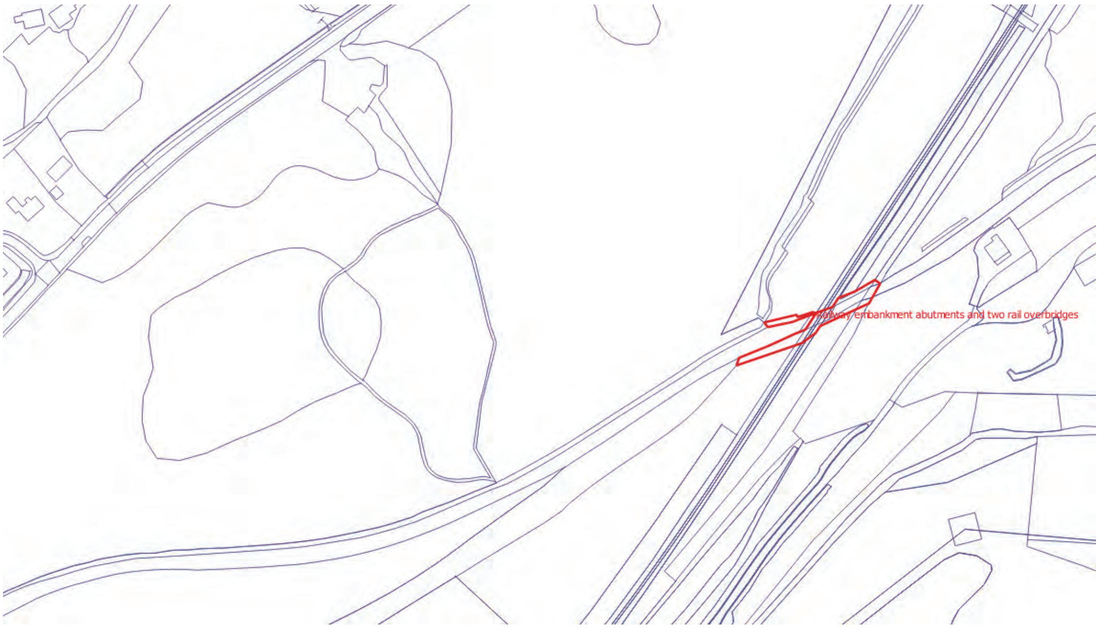			

Disgrifiad: Waliau cynnal blociau cerrig sylweddol ar gyfer hafn y gamlas trwy argloddiau'r rheilffordd. Strwythur bwaog o dan ddwy bont reilffordd haearn/dur, y bont orllewinol yn cario lein Twyni Crymlyn/Dociau Abertawe, a'r un ddwyreiniol bellach yn heol mynediad heb arwyneb.

Diddordeb pensaernïol	X	Diddordeb hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad	X	Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	

Cyfiawnhad dros Ystyried: Enghraifft arwyddocaol sydd wedi goroesi o beirianneg camlas a rheilffordd ar raddfa fawr o'r 19eg ganrif. Gwerth grŵp gyda strwythurau eraill y gamlas.

Nodiadau:

<table>
<tr><td>Ward: Gorllewin Coedffranc</td><td>Anheddiad: Jersey Marine</td><td colspan="2">Enw'r Adeilad: ADEILAD RHESTREDIG: Cored Colofn y Siaced Goch</td></tr>
<tr><td>Cyf: LB: 23077</td><td colspan="2"></td><td>Cyfeirnod Grid: E272404 N194667</td></tr>
<tr><td colspan="4">Cyfeiriad: Colofn y Siaced Goch</td></tr>
<tr><td colspan="4">Cynllun o Leoliad y Safle
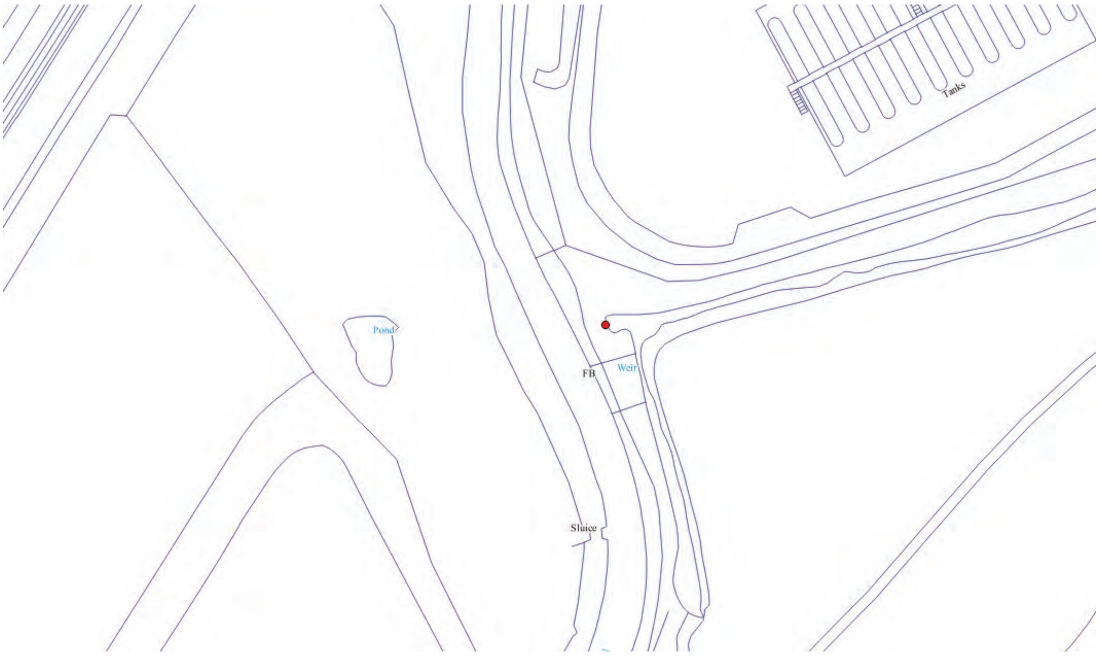</td></tr>
</table>

Disgrifiad: Mae rhan uchaf y gored tua 5m o hyd, ac mae'r dŵr yn cael ei sianelu o'r gamlas trwy 6 cwlfer bas â bwâu segmentaidd o dan y llwybr halio. Mae'r bwâu wedi'u creu o dywodfaen nadd. [Anhygyrch/wedi gordyfu: [Dim ffotograffau]
Rheswm dros Ddynodi: Rhestrwyd oherwydd diddordeb archaeolegol diwydiannol, fel elfen wreiddiol adeiledig o Gamlas Tenant, ac oherwydd gwerth grŵp gyda strwythurau eraill sy'n gysylltiedig â'r gamlas.
Nodiadau:

Ward: Gorllewin Coedffranc	**Anheddiad:** Llandarcy	**Enw'r Adeilad:** Traphont Reilffordd	
Cyf: TCA002	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E272392 N195041
Cyfeiriad: Yn ymyl Depo Nwy Llandarcy			
Cynllun o Leoliad y Safle			

Disgrifiad: Pont reilffordd haearn/ddur ar gynaliadau gwaith cerrig (yn dal i gael ei defnyddio).

Diddordeb pensaernïol		Diddordeb Hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran cymeriad y Grŵp/yr anheddiad	X	Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	

Cyfiawnhad dros Ystyried: Traphont reilffordd gyda chynaliadau gwaith cerrig sylweddol, yn croesi'r gamlas a'r llwybr halio. Gwerth grŵp gyda strwythurau eraill y gamlas.

Nodiadau:

Ward: Gorllewin Coedffranc	**Anheddiad:** Llandarcy	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Traphont y Gamlas
Cyf: LB: 23073		**Cyfeirnod Grid:** E272560 N195523
Cyfeiriad: I'r dwyrain o Fferm Cwrt y Betws		
Cynllun o Leoliad y Safle		

Disgrifiad: Pont undarn, un lôn gerbyd o gerrig rwbel gyda voussoirs addurniedig ar y bwa segmentaidd. Mae'r cynaliadau a'r parapet integrol yn troi allan.
Rheswm dros Ddynodi: Rhestrwyd oherwydd gwerth grŵp gydag eitemau rhestredig eraill sy'n gysylltiedig â Chamlas Tenant.
Nodiadau:

Ward: Gorllewin Coedffranc/ Canol Coedffranc	**Anheddiad:** Sgiwen	**Enw'r Adeilad:** Traphont reilffordd bwaog		
Cyf: TCA003	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E272814 N196353	
Cyfeiriad: Glanfa Mynachlog Nedd				
Cynllun o Leoliad y Safle				

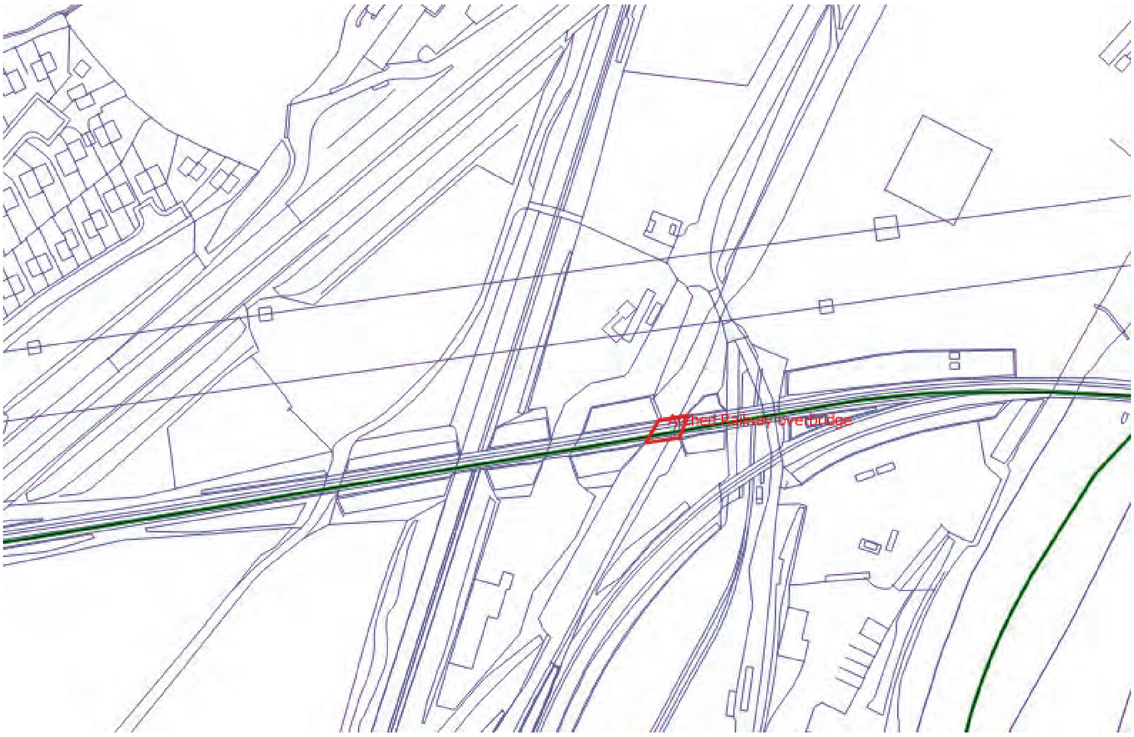

Disgrifiad: Pont reilffordd bwaog sylweddol, wedi'i hadeiladu o gerrig, gyda bwa brics a chynaliadau helaeth.

Diddordeb pensaernïol		Diddordeb hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad	X	Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	

Cyfiawnhad dros Ystyried: Traphont reilffordd drawiadol gyda chynaliadau gwaith cerrig sylweddol, yn croesi'r gamlas a'r llwybr halio. Gwerth grŵp gyda strwythurau eraill y gamlas.

Nodiadau:

Ward: Canol Coedffranc	**Anheddiad:** Mynachlog Nedd	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Traphont y Gamlas
Cyf: LB: 23069		**Cyfeirnod Grid:** E272980 N196640
Cyfeiriad: I'r gorllewin o hen Waith Copr y Goron gynt		
Cynllun o Leoliad y Safle		

Disgrifiad: Pont undarn lydan, un lôn gerbyd, o feini llanw. Bwa segmentaidd sydd â voussoirs addurniedig. Mae parapet isel wedi cadw rhai meini copa sorod copr gwreiddiol ond mae fel arall yn ddeunydd newydd.

Rheswm dros Ddynodi: Rhestrwyd oherwydd gwerth grŵp gydag eitemau rhestredig eraill sy'n gysylltiedig â Chamlas Tenant.

Nodiadau:

<table>
<tr><td>Ward: Canol Coedffranc Central/ Dyffryn Clydach</td><td>Anheddiad: Mynachlog Nedd</td><td colspan="2">Enw'r Adeilad: : ADEILAD RHESTREDIG: Pont dros ben deheuol Hafn Sgiwen</td></tr>
<tr><td>Cyf: LB: 11833/82343</td><td colspan="2"></td><td>Cyfeirnod Grid: E273140 N196910</td></tr>
<tr><td colspan="4">Cyfeiriad: Ystâd Ddiwydiannol Mynachlog Nedd</td></tr>
<tr><td colspan="4">Cynllun o Leoliad y Safle
 </td></tr>
</table>

Disgrifiad: Pont undarn, un lôn gerbyd o gerrig rwbel gyda voussoirs addurnedig ar y bwa segmentaidd. Mae'r cynaliadau a'r parapet integrol yn troi allan. Mae rhai copaon sorod copr yn dal ar y parapet ar yr ochr ogleddol, ond mae'r rhan fwyaf ohono wedi'i adnewyddu. Mae diwedd y parapet o frics ar yr ochr ogledd-ddwyreiniol, o gyrsiau sorod copr i'r de-ddwyrain, ac o frics a sorod i'r gogledd-orllewin. Mae concrid wedi'i osod ar y dec crwca.

Rheswm dros Ddynodi: Rhestrwyd oherwydd gwerth grŵp gydag eitemau rhestredig eraill sy'n gysylltiedig â Chamlas Tenant.

Nodiadau:

Ward: Canol Coedffranc I/ Dyffryn Clydach	**Anheddiad:** Mynachlog Nedd	**Enw'r Adeilad:** HENEB GOFRESTREDIG: Hafn Sgiwen a phont y dramffordd
Cyf: SM: GM394		**Cyfeirnod Grid:** E273203 N197099
Cyfeiriad: Ystâd Ddiwydiannol Mynachlog Nedd		
Cynllun o Leoliad y Safle		

Disgrifiad: Mae'r gofeb yn cynnwys Hafn Sgiwen a'r bont dramffordd gysylltiedig, sydd wedi'i rhestru (Gweler hefyd LB23067 isod). Mae'n cynnwys gwely wedi'i leinio â cherrig, a osodwyd yn 1821 ar ffurf bwa â'i ben i lawr.

Rheswm dros Ddynodi: Mae'r gofeb o bwysigrwydd cenedlaethol gan ei bod yn enghraifft brin, mewn cyflwr da, o waith adeiladu camlas anghyffredin.

Nodiadau: Mae Pont y Dramffordd hefyd yn Adeilad Rhestredig (23067/82342)

Ward: Canol Coedffranc/ Dyffryn Clydach	**Anheddiad:** Mynachlog Nedd	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG. Pont y Dramffordd
Cyf. LB: 23067/ 82342		**Cyfeirnod Grid:** E273260 N197400
Cyfeiriad: Ystâd Ddiwydiannol Mynachlog Nedd		

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Pont cerrig rwbel uchel dros fwa segmentaidd gyda voussoirs addurnedig. Mae'r cynaliadau a'r parapet yn troi allan ar y ddau ben, ac mae cerrig copa concrid wedi'u hadnewyddu ar yr olaf. Mae rhagfur tolciog wedi'i ychwanegu at gilbost de-orllewinol y bwa. Gosodwyd concrid ar y dec gwastad, a adeiladwyd ar gyfer trac sengl.

Rheswm dros Ddynodi: Rhestrwyd oherwydd diddordeb archaeolegol diwydiannol fel pont dramffordd gynnar ac oherwydd gwerth grŵp gydag eitemau rhestredig eraill sy'n gysylltiedig â Chamlas Tenant.

Nodiadau: Mae hefyd yn rhan o Heneb Gofrestredig GM394

Ward: Dyffryn Clydach	**Anheddiad:** Mynachlog Nedd	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Pont dros y gamlas i'r gogledd o safle Mines Royal	
Cyf: LB: 82341			**Cyfeirnod Grid:** E273330 N197260
Cyfeiriad: Ystâd Ddiwydiannol Mynachlog Nedd			

Cynllun o Leoliad y Safle

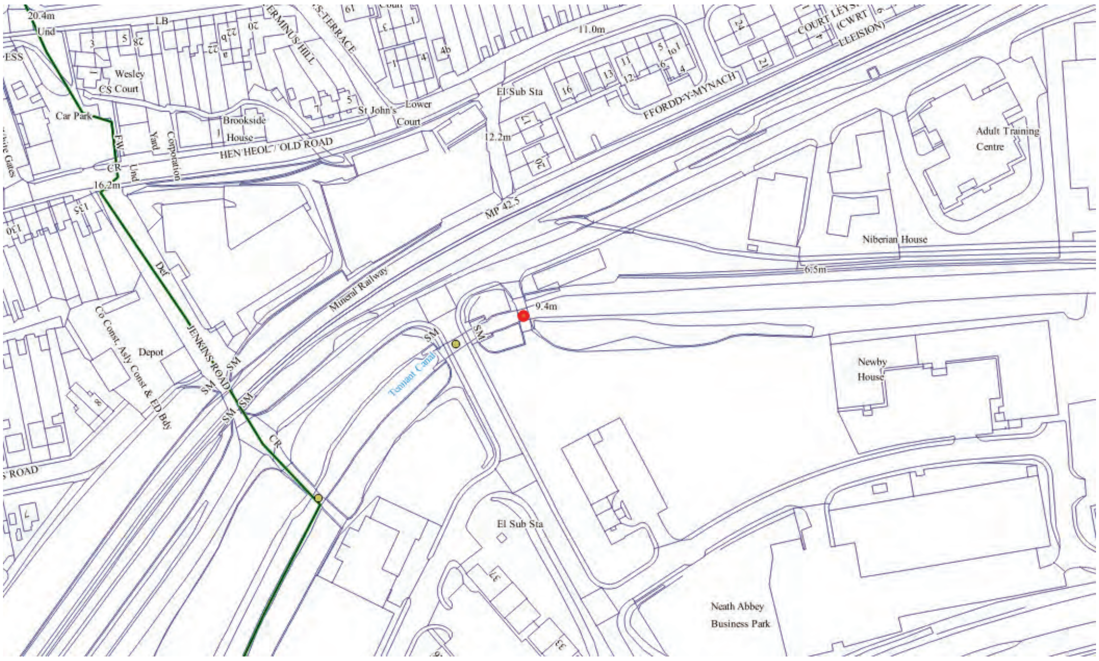

Disgrifiad: Pont, cerrig rwbel gyda rhai blociau o sorod ffwrnais. Bwa segmentaidd sengl gyda voussoirs tywodfaen. Parapetau rwbel gyda blociau copa sorod. Mewnlenwyd y ffordd â choncrid, a'i chodi ryw 60cm uwchben cerrig copa'r parapet. Mae proffil y cerrig copa sorod ar yr ochr ddwyreiniol yn chwarter cylch.

Rheswm dros Ddynodi: Wedi'i chynnwys oherwydd diddordeb trafnidiaeth hanesyddol fel pont gamlas gynnar o'r 19eg ganrif a addaswyd ar gyfer tramffordd

Nodiadau:

Ward: Dyffryn Clydach	**Anheddiad:** Mynachlog Nedd	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Pont dros y gamlas i'r de o'r fynedfa i Fynachlog Nedd
Cyf: LB: 11834		**Cyfeirnod Grid:** E273730 N197280
Cyfeiriad: Ystâd Ddiwydiannol Mynachlog Nedd		
Cynllun o Leoliad y Safle		

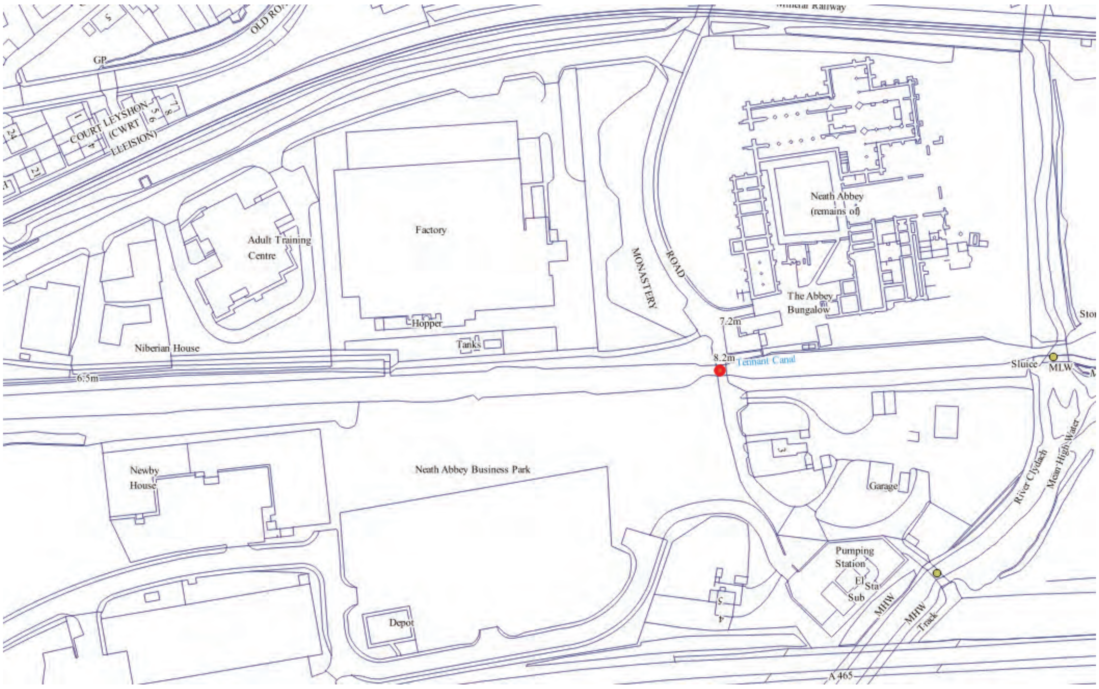

Disgrifiad: Pont gamlas grwca, cerrig rwbel gydag un bwa segmentaidd o voussoirs tywodfaen nadd. Parapetau isel gyda cherrig copa wedi'u llunio o flociau sorod copr petryal wedi'u castio, rhai yn cynnwys rhifolion Rhufeinig. Mae'r cynaliadau agor allan ryw fymryn bob ochr, ac estynnir hynny'n wal ar yr ochr dde-orllewinol. Mae'r hen lwybr halio yn croesi o ochr ddeheuol y gamlas i'r ochr ogleddol dros y bont.

Rheswm dros Ddynodi: Wedi'i chynnwys oherwydd diddordeb trafnidiaeth hanesyddol fel pont gamlas gynnar o'r 19eg ganrif, sydd wedi cadw ei chymeriad.

Nodiadau:

Ward: Dyffryn Clydach	**Anheddiad:** Mynachlog Nedd	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Dyfrbont Clydach
Cyf: LB: 82339		**Cyfeirnod Grid:** E273870 N197290
Cyfeiriad: Ystâd Ddiwydiannol Mynachlog Nedd		

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Dyfrbont y gamlas, cerrig rwbel, dau fwa gyda thorddwr rhyngddynt. Mae'r bwâu'n segmentaidd, gyda voussoirs cerrig cul. Ar yr ochr ddeheuol mae parapetau cerrig rwbel gyda chopaon o flociau sorod crwm yn y canol a chynaliadau ar ffurf cromlinau cwadrant yn ymledu ar y ddwy ochr. I'r gorllewin mae gât llifddor gyda grisiau tywodfaen ar ongl sgwâr i'r afon a'r pileri gwledig. Dim parapetau ar yr ochr ogleddol, sydd wedi cael ei hatgyweirio'n helaeth â sment.

Rheswm dros Ddynodi: Cyfiawnhad dros Ystyried: Wedi'i chynnwys fel nodwedd hanesyddol bwysig ar gamlas bwysig yng Nghymru.

Nodiadau:

Ward: Gogledd Castell-nedd / De Bryncoch	**Anheddiad:** Castell-Nedd	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Pont dros Gamlas Tenant yn ymyl Pont Afon Nedd (gan gynnwys waliau cynhaliol y llwybr halio a'r sianeli gorlif)
Cyf: **LB: 82079**		**Cyfeirnod Grid:** E274991 N197817
Cyfeiriad: Stryd y Bont		

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Pont y gamlas, bwa segmentaidd gyda voussoirs cerrig a pharapet uchel. Llwybr halio gyda waliau cynhaliol sy'n codi i'r heol dyrpeg gynt oedd yn croesi Afon Nedd yn y fan hon, ac sy'n disgyn oddi yno. I'r de o lwybr y gamlas ar hyd pont yr afon, ac yn rhedeg yn ymyl ac uwchlaw Afon Nedd mae'r afon a wal gynhaliol y llwybr halio, o gerrig rwbel rhesog. Yn fras o dan y pwynt lle mae llwybr halio'r gamlas yn dechrau codi i gyfeiriad y bont mae tri bwa cysylltiedig lled-eliptaidd i'r sianeli gorlifo. I'r de eto, ac yn rhan o'r un wal gynhaliol, mae bwa llifddor segmentaidd gyda pheirianwaith llifddor pren ar ochr orllewinol y llwybr halio.

Rheswm dros Ddynodi: Rhestrwyd oherwydd diddordeb hanesyddol fel pont ar y gamlas bwysig hon o ddechrau'r 19eg ganrif. Gwerth grŵp gyda'r bont yn ymyl dros Afon Nedd.

Nodiadau:

Ward: Llangatwg	**Anheddiad:** Llangatwg	**Enw'r Adeilad:** Traphont Reilffordd	
Cyf: **TCA004**	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E275384 N198170
Cyfeiriad: Yn ymyl ffordd ddeuol yr A465			

Disgrifiad: Traphont haearn sy'n cludo rheilffordd Bro Nedd dros y gamlas gyda pharapetau haearn bwrw addurniadol.

Diddordeb pensaernïol	X	Diddordeb hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad	X	Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	

Cyfiawnhad dros Ystyried: Traphont reilffordd anghyffredin, addurniadol. Gwerth grŵp gyda phontydd a strwythurau eraill y gamlas.

Nodiadau: Coflein: Balwstrâd haearn bwrw addurniedig ar ochr dde-orllewinol y bont, a godwyd yn 1851 gan I K Brunel. Ychwanegiad: Mae'r gweddlun sy'n wynebu'r gogledd-ddwyrain hefyd yn cynnwys rhan fechan o barapet haearn bwrw.

<table>
<tr><td>Ward: Llangatwg</td><td>Anheddiad: Llangatwg</td><td colspan="2">Cyfeirnod Grid: ADEILAD RHESTREDIG: Traphont y Gamlas</td></tr>
<tr><td>Cyf: LB 82078</td><td colspan="2"></td><td>Cyfeirnod Grid: E275691 N198362</td></tr>
<tr><td colspan="4">Cyfeiriad: I'r de-ddwyrain o Eglwys Sant Catwg</td></tr>
<tr><td colspan="4">Cynllun o Leoliad y Safle
 </td></tr>
</table>

Disgrifiad: Pont y gamlas, cerrig rwbel, bwa segmentaidd sengl gyda voussoirs cerrig wedi'u torri mewn modd addurniedig. Mae'r cynaliadau'n troi allan rywfaint bob ochr. Rhywfaint o grwca, heb barapetau, a chyda gordyfiant sylweddol ar adeg yr arolwg (Mehefin 2003).
Rheswm dros Ddynodi: Rhestrwyd oherwydd diddordeb hanesyddol fel pont ar y gamlas bwysig hon o ddechrau'r 19eg ganrif.
Nodiadau:

Ward: Llangatwg	**Anheddiad:** Llangatwg	**Enw'r Adeilad:** Traphont y Gamlas	
Cyf: TCA005	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E276567 N198971
Cyfeiriad: I'r de-orllewin o Feithrinfa Betts			

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Pont gamlas bwa cerrig, wedi'i haddasu â sylfaen goncrid i'r ffordd a rheiliau modern i gludo'r trac

Diddordeb pensaernïol		Diddordeb hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad	X	Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	

Cyfiawnhad dros Ystyried: Pont gamlas garreg wreiddiol, ond wedi'i haddasu. Gwerth grŵp gyda strwythurau eraill y gamlas.

Nodiadau:

Wards: Aberdulais a Thonna	**Anheddiad:** Aberdulais	**Enw'r Adeilad:** HENEB GOFRESTREDIG: Dyfrbont Aberdulais
Cyf: SM: GM506		**Cyfeirnod Grid:** E277291 N199292
Cyfeiriad: Heol yr Orsaf		

Cynllun o Leoliad y Safle

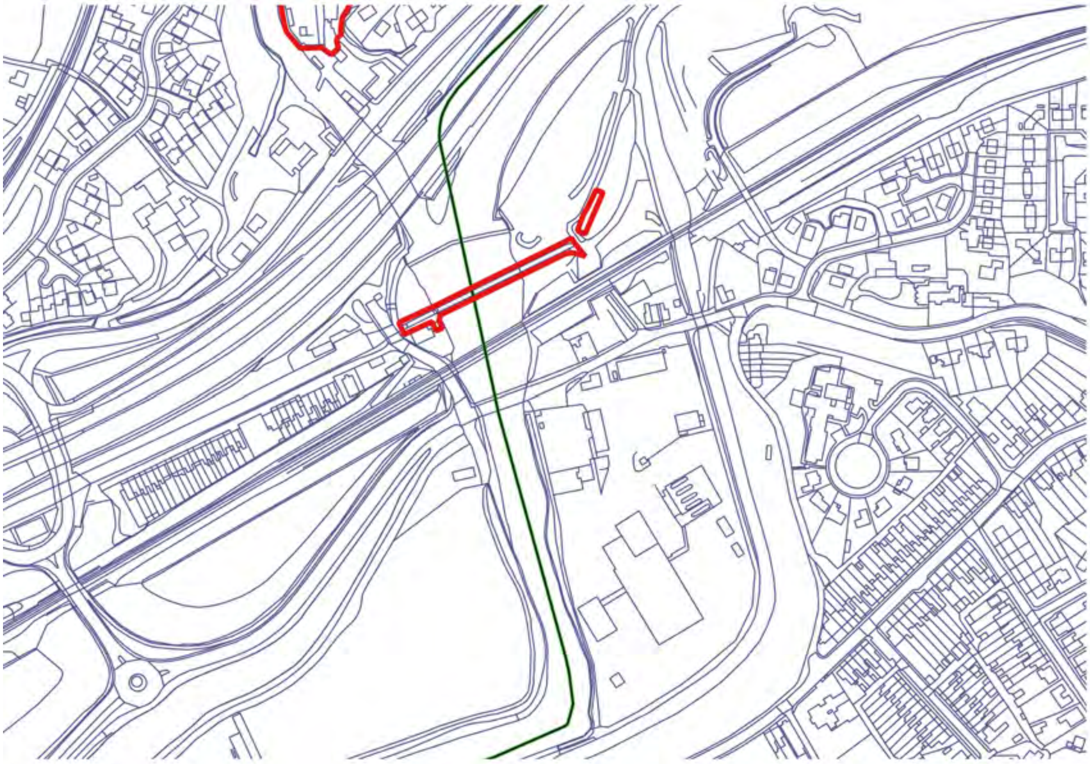

Disgrifiad: Gweddillion dyfrbont drawiadol o waith maen, gyda loc a tholldy'n rhan ohoni, ar Gamlas Tenant. Mae'r ddyfrbont ei hun ychydig dros 100m o hyd, gydag 11 bwa isel. Roedd y bwa mwyaf dwyreiniol, ger basn y gyffordd, o haearn bwrw er mwyn sicrhau'r cliriad mwyaf posibl dros sianel fordwyo gynnar ar yr afon (o'r 1740au) a thramffordd oedd yn rhedeg oddi tani. Gwaith maen oedd y deg bwa arall. Roedd y llwybr halio ar yr ochr i lawr yr afon, gyda pharapet cerrig nad oes ond darn bychan ohono'n goroesi bellach yn y pen dwyreiniol, gan fod y gweddill wedi cael ei glirio o ganlyniad i lifogydd. Roedd y loc yn cwrdd â'r ddyfrbont yn y pen gorllewinol, ac roedd yn nodweddiadol o ddimensiynau camlesi De Cymru, gan ei fod yn ddigon mawr ar gyfer cychod 18m o hyd gan 2.65m ar draws. Oherwydd cyfyngiadau traffig dyma oedd y lle mwyaf priodol ar gyfer y tolldy, sef strwythur bach cerrig gyda tho siâp pyramid yn ymyl y loc.

Rheswm dros Ddynodi: Mae'r gofeb o bwysigrwydd cenedlaethol fel un o ddyfrbontydd mwyaf unrhyw gamlas yn Ne Cymru, ac fel grŵp trawiadol o strwythurau camlas. Mae ganddi botensial archaeolegol sylweddol, gyda thebygolrwydd uchel o bresenoldeb nodweddion a gwaddodion archaeolegol cysylltiedig.

Nodiadau: Mae'r Heneb Gofrestredig yn cynnwys loc y gamlas a'r tolldy yn ymyl. Mae'r ddyfrbont, y loc a'r tolldy hefyd yn Adeiladau Rhestredig (Cyf. LB 22861/11838; 11836 a 11837).

Ward: Aberdulais	**Anheddiad:** Aberdulais	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Loc Aberdulais
Cyf: LB: 11836		**Cyfeirnod Grid:** E277256 N199275
Cyfeiriad: Heol yr Orsaf		

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad Siambr loc gyda waliau paralel o gyrsiau cerrig. Mae gatiau pren y loc isaf wedi goroesi'n gyfan. Mae cilfachau gatiau'r loc uchaf yn dal i fodoli, ond mae wal wedi eu disodli.

Rheswm dros Ddynodi: Wedi'i chynnwys fel yr unig loc ar brif linell Camlas Tenant ac fel rhan o grŵp o strwythurau camlas yn Aberdulais sydd o ddiddordeb pensaernïol a hanesyddol arbennig.

Nodiadau: Mae hefyd yn rhan o Heneb Gofrestredig Dyfrbont Aberdulais (GM506)

Ward: Aberdulais	**Anheddiad:** Aberdulais	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Swyddfa Ceidwad y Loc a'r Casglydd Tollau
Cyf: LB: 11837		**Cyfeirnod Grid:** E277258 N199265
Cyfeiriad: Heol yr Orsaf		

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Swyddfa Ceidwad y Loc a'r Casglydd Tollau, un llawr, cerrig rwbel gyda tho llechi talcennog a stac cerrig yn y pen de-ddwyreiniol. Mae dwy ffrâm 12-cwarel yn y gweddlun gogledd-ddwyreiniol, gydag amgylchyniadau brics. Ar yr ochr ogledd-orllewinol mae drws metel canolog gyda ffenestr fechan wedi'i blocio ar y dde.

Google

Rheswm dros Ddynodi: Rhan amlwg o grŵp o strwythurau camlas yn Aberdulais sydd o ddiddordeb pensaernïol a hanesyddol arbennig.

Nodiadau: Mae hefyd yn rhan o Heneb Gofrestredig Dyfrbont Aberdulais (GM506)

Wards: Aberdulais a Thonna	**Anheddiad:** Aberdulais	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Dyfrbont Aberdulais
Cyf: **LB: 11838/22861**		**Cyfeirnod Grid:** E277314 N199303
Cyfeiriad: Heol yr Orsaf		

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Dyfrbont 10-bae o gyrsiau cerrig rwbel, gyda chylchoedd bwa segmentaidd o gerrig nadd. Mae rhychwant anwastad i'r bwâu, gan eu bod yn lletach yn y canol. Mae capanau pyramig i'r torddwr siâp V i fyny'r afon. Mae llwybrau halio ar y ddwy ochr. Mae'r copaon yn rhannol o gerrig ac yn rhannol o frics. Mae'r ddyfrbont yn mynd i loc ar y lan orllewinol, ac mae ganddi gafn haearn bwrw gyda chopaon cerrig yn y pen dwyreiniol (sy'n mynd dros sianel flaenorol y bu modd teithio ar hyd-ddi yn y gorffennol) cyn cyrraedd Basn Aberdulais ar y lan ddwyreiniol.

Rheswm dros Ddynodi: Strwythur rhestredig Gradd II* oherwydd diddordeb archaeolegol diwydiannol, gan ei bod yn enghraifft wych o beirianneg camlas dechrau'r 19eg ganrif mewn lleoliad amlwg, ac oherwydd gwerth grŵp gydag eitemau rhestredig eraill cysylltiedig ar Gamlas Tenant yn Aberdulais.

Nodiadau: Mae hefyd yn rhan o Heneb Gofrestredig Dyfrbont Aberdulais (GM506)

Ward: Tonna	**Anheddiad:** Tonna	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Basn Aberdulais
Cyf: LB: 11839		**Cyfeirnod Grid:** E277380 N199370
Cyfeiriad: Heol Dulais Fach		

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Basn siâp afreolaidd, â leinin carreg, rhyw 100m x 20m, wedi'i lenwi'n rhannol â brwyn a chyrs adeg yr archwiliad (Hydref 1999). Yn y pen gogledd-ddwyreiniol mae'n ymuno â Chamlas Nedd (o dan Bont Gam, tra bod y pen de-orllewinol, sydd bellach wedi'i fewnlenwi, yn ymuno â Dyfrbont Aberdulais. Yn wreiddiol roedd llithrfa goncrid ar yr ochr dde-ddwyreiniol yn cysylltu â doc sych (sydd bellach wedi'i fewnlenwi). [Dim ffotograffau]
Rheswm dros Ddynodi: Rhestrwyd oherwydd diddordeb archaeolegol diwydiannol fel strwythur camlas cynnar o'r 19eg ganrif, ac oherwydd gwerth grŵp gydag eitemau rhestredig eraill cysylltiedig ar Gamlas Tenant yn Aberdulais.
Nodiadau:

Ward: Tonna	**Anheddiad:** Tonna	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Pont Gam
Ref: LB: 11840		**Cyfeirnod Grid:** E277388 N199429
Cyfeiriad: Heol Dulais Fach		

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Pont uchel un bwa o gyrsiau tywodfaen. Mae cylch bwa addurniedig i'r bwa segmentaidd. Ar yr ochr dde-ddwyreiniol mae torddwr grisiog, crwm, lle mae Camlesi Nedd a Thenant yn dod ynghyd. I'r de-orllewin mae dyfodiad ar hyd ramp, ar ongl i'r parapet, sy'n bargodi allan dros y cynhaliad ar yr ochr ddwyreiniol. Ar yr ochr ogleddol, mae'r parapetau'n ffurfio cromlinau ar ongl aciwt, ac yn bargodi allan dros y cynhaliad ar yr ochr orllewinol. Mae pob un o'r parapetau'n gostwng i lefel y dŵr, ac wedi cadw llawer o'r copaon cerrig gwastad gwreiddiol, ond maent hefyd wedi'u hadnewyddu'n rhannol â choncrid, yn arbennig ar yr ochr ddwyreiniol. [Dim ffotograffau]
Rheswm dros Ddynodi: Rhestrwyd oherwydd diddordeb archaeolegol diwydiannol fel strwythur camlas cynnar o'r 19eg ganrif, ac oherwydd gwerth grŵp gydag eitemau rhestredig eraill cysylltiedig ar Gamlas Tenant yn Aberdulais. Credir mai dyma'r bont bwa crwca gynharaf yng Nghymru.
Nodiadau:

Camlas Nedd

Ward: Gorllewin Llansawel	**Anheddiad:** Llansawel	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Pont Gyfnewid Bedd y Cawr
Cyf: LB: 23304		**Cyfeirnod Grid:** E273531 N194854
Cyfeiriad: Bedd y Cawr		

Cynllun o Leoliad y Safle

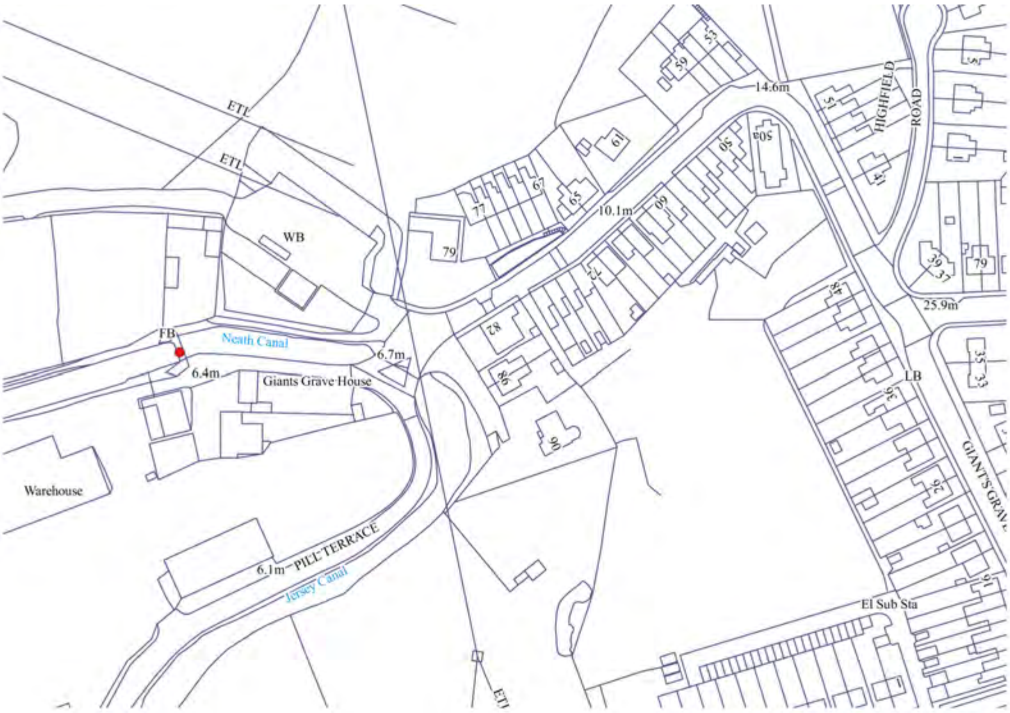

Disgrifiad: Mae voussoirs addurniedig i'r bwa segmentaidd, a chonglfeini nadd mwy o faint. Mae gan y parapet gopaon cerrig gwastad wedi'u hadnewyddu. Mae concrid wedi'i osod ar y dec crwca ac mae'n dychwelyd ar yr ochr ddeheuol i ffurfio'r rampiau dynesu. Ar yr ochr orllewinol mae ramp yn arwain o barapet y dynesiad hyd at lefel y ddaear yn ymyl y gamlas.

Rheswm dros Ddynodi: Rhestrwyd, er gwaethaf y gwaith adfer diweddar, oherwydd diddordeb archaeolegol diwydiannol fel un o elfennau adeiledig gwreiddiol Camlas Nedd.

Nodiadau: Gwybodaeth ychwanegol am y rhestriad: Mae gan y bont grwydro, a gwblhawyd erbyn 1799, fwy na thebyg, rampiau dynesu yn wynebu'r gorllewin ar y ddwy ochr, er mwyn i geffylau fedru croesi'r bont heb ollwng y rhaff halio.

Ward: Gorllewin Llansawel	**Anheddiad:** Llansawel	**Enw'r Adeilad:** Traphont Saltings	
Cyf: NCA001	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E273420 N195282
Cyfeiriad: Tomen Bedd y Cawr			

Cynllun o Leoliad y Safle

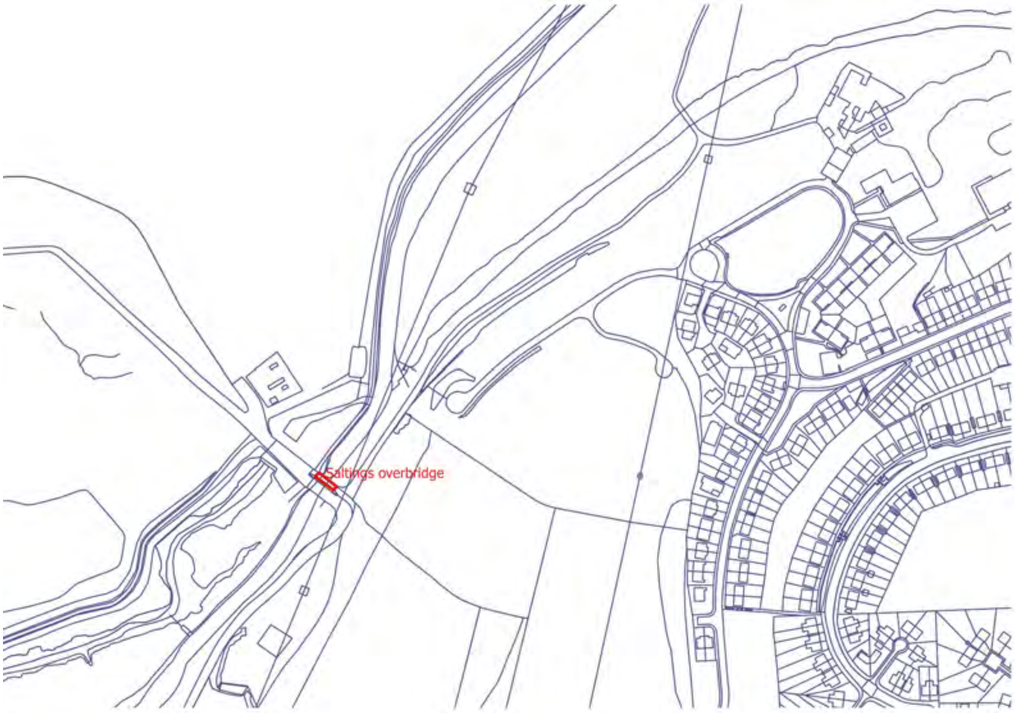

Disgrifiad: Traphont ffordd bwa cerrig, gydag addasiadau diweddarach (parapetau concrid) a phont goncrid fodern yn ei lle yn union yn ei hymyl.

Diddordeb pensaernïol		Diddordeb hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad	X	Adeiladau Lleol sy’n Hen neu’n Brin	

Cyfiawnhad dros Ystyried: Traphont gwreiddiol y gamlas, sydd wedi'i newid yn sylweddol. Gwerth grŵp gyda strwythurau eraill y gamlas.

Nodiadau: Coflein: Nodwyd, ond nid oes gwybodaeth bellach

Ward: Gorllewin Llansawel/ Dwyrain Castell-nedd	**Anheddiad:** Llansawel	**Enw'r Adeilad:** Traphont Reilffordd	
Cyf: NCA002	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E273837 N195836
Cyfeiriad: Cwrt Sart			

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Traphont reilffordd goncrid fodern a newidiwyd yn sylweddol ar golofnau cerrig hŷn sy'n cludo lein Ddosbarth Abertawe dros y gamlas.

Diddordeb pensaernïol		Diddordeb hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad	X	Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	

Cyfiawnhad dros Ystyried: Gwerth grŵp gyda strwythurau eraill y gamlas

Nodiadau:

Ward: Dwyrain Castell-nedd	**Anheddiad:** Melincrythan	**Enw'r Adeilad:** Pont y Galfe	
Cyf: NCA003	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E274542 N196848
Cyfeiriad: Heol Milland			

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Traphont ffordd bwa cerrig mewn cyflwr gwael, parapetau ar goll

Diddordeb pensaernïol		Diddordeb hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad	X	Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	

Cyfiawnhad dros Ystyried: Traphont wreiddiol y gamlas, sydd bellach mewn cyflwr gwael. Gwerth grŵp gyda strwythurau eraill y gamlas

Nodiadau: **Coflein:** Nodwyd fel 'prif draphont'

Ward: Tonna	**Anheddiad:** Tonna	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Loc a thraphont (Loc 1)
Cyf: LB: 22872		**Cyfeirnod Grid:** E276930 N198785
Cyfeiriad: Heol Henfaes		

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Mae siambr y loc wedi'i hadeiladu o waliau cerrig rhesog gyda chopaon cerrig gwastad. Yn y pen dwyreiniol mae wal frics geugrom gyda llifddor yn rhan ohoni, a godwyd er mwyn creu arglawd i'r dŵr ymhellach i'r dwyrain. Yn y pen gorllewinol mae gweddillion rhannol 2 gât loc. Dros ben gorllewinol y loc mae pont a adnewyddwyd gyda pharapet cerrig a dec concrid.

Rheswm dros Ddynodi: Rhestrwyd oherwydd diddordeb archaeolegol diwydiannol fel elfen annatod o'r depo mwyaf cyflawn ar unrhyw un o gamlesi De Cymru.

Nodiadau: Adeiladau depo'r gamlas, Tŷ'r Loc a'r Stablau, sydd hefyd wedi'u rhestru ac yn rhan o'r Ardal Gadwraeth

Ward: Tonna	**Anheddiad:** Tonna	**Enw'r Adeilad:** Traphont Reilffordd	
Cyf: NCA004	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E277424 N199330
Cyfeiriad: Heol Dulais Fach			
Cynllun o Leoliad y Safle			

Disgrifiad: Cynaliadau cerrig sylweddol i'r bont, yn cynnal dec y bont reilffordd haearn sy'n cario lein Bro Nedd dros y gamlas ar lefel uchel

Diddordeb pensaernïol		Diddordeb hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad	X	Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	

Cyfiawnhad dros Ystyried: Strwythur rheilffordd sylweddol a nodedig, gwerth grŵp gyda nodweddion camlas a rheilffordd eraill yn yr ardal leol.

Nodiadau: Coflein: Nodwyd, ond nid oes gwybodaeth bellach

Ward: Tonna	**Anheddiad:** Tonna	**Enw'r Adeilad:** Pont y Gwaith	
Cyf: NCA005	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E278494 N199533
Cyfeiriad: Oddi ar y B4434			
Cynllun o Leoliad y Safle			

Disgrifiad: Traphont y Gamlas wedi'i hadeiladu o gerrig gyda pharapetau concrid a ailgrëwyd

Diddordeb pensaernïol		Diddordeb hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad	X	Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	

Cyfiawnhad dros Ystyried: Traphont y gamlas, mewn cyflwr gwreiddiol i raddau helaeth.

Gwerth grŵp gyda strwythurau eraill y gamlas.

Nodiadau: Nodwyd, ond nid oes gwybodaeth bellach

Ward: Tonna	**Anheddiad:** Tonna	**Enw'r Adeilad:** Loc Craig Ynysnedd (Loc 2)	
Cyf: NCA006	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E279085 N199588
Cyfeiriad: Oddi ar y B4434			

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Loc wedi'i hadfer, gan gynnwys gatiau a ffitiadau

Diddordeb pensaernïol		Diddordeb hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad	X	Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	

Cyfiawnhad dros Ystyried: Loc wedi'i hadfer, sydd wedi cadw'r nodweddion gwreiddiol. Gwerth grŵp gyda strwythurau eraill y gamlas.

Nodiadau: Coflein: Loc rhif 2 ar Gamlas Nedd, sydd i'w gweld ar ddalen 25 modfedd yr Arolwg Ordnans (argraffiad 1af, y 1870au), yn union i'r dwyrain o Aberdulais.

Ward: Tonna	**Anheddiad:** Clun	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Traphont Ynysnedd
Cyf: LB: 22873		**Cyfeirnod Grid:** E279506 N199879
Cyfeiriad: Oddi ar y B4434		

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Pont undarn o gyrsiau rwbel a bwa segmentaidd gyda voussoirs nadd. Mae'r cynaliadau a'r parapet yn troi allan ar y ddau ben. Mae gan y parapet ar yr ochr ddwyreiniol gopaon sment a adnewyddwyd. Disodlwyd y parapet ar yr ochr orllewinol (oedd wedi cwympo'n rhannol adeg yr archwiliad) gan waliau concrid bob ochr i reilen ddur. Disodlwyd wyneb y dec gan graidd caled o gerrig, ac mae ramp yn y pen gogleddol.

Rheswm dros ddynodi: Rhestrwyd oherwydd diddordeb archaeolegol diwydiannol fel un o nodweddion adeiledig Camlas Nedd ac oherwydd gwerth grŵp gyda strwythurau eraill y gamlas.

Nodiadau:

Ward: Resolfen	**Anheddiad:** Clun	**Enw'r Adeilad:** Traphont Loc Whitworth, Lociau Whitworth a Gitto (Lociau 3 a 4)	
Cyf: NCA007	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E279850 N200296
Cyfeiriad: Teras Cyd			
Cynllun o Leoliad y Safle			

Disgrifiad: Pont garreg wedi'i hadfer dros y gamlas a dau bownd camlas ar draws y loc, gyda sianeli dŵr cysylltiedig a nodweddion.

Diddordeb pensaernïol		Diddordeb hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad	X	Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	

Cyfiawnhad dros Ystyried: Enghreifftiau da adferedig o draphont loc y gamlas, dwy loc a nodweddion cysylltiedig, gan gynnwys pownd rhwng y lociau. Gwerth grŵp gyda strwythurau eraill y gamlas

Nodiadau: Coflein: Loc rhif 3 ar Gamlas Nedd, a enwyd ar ôl Gwesty'r Whitworth Arms gerllaw, rhwng Clun a Thonna.

Ward: Resolfen	**Anheddiad:** Clun	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Ceuffos a llifddor gorlif Nant Twrch
Cyf: LB: 82289		**Cyfeirnod Grid:** E279894 N200378
Cyfeiriad: Teras Cyd		

Cynllun o Leoliad y Safle

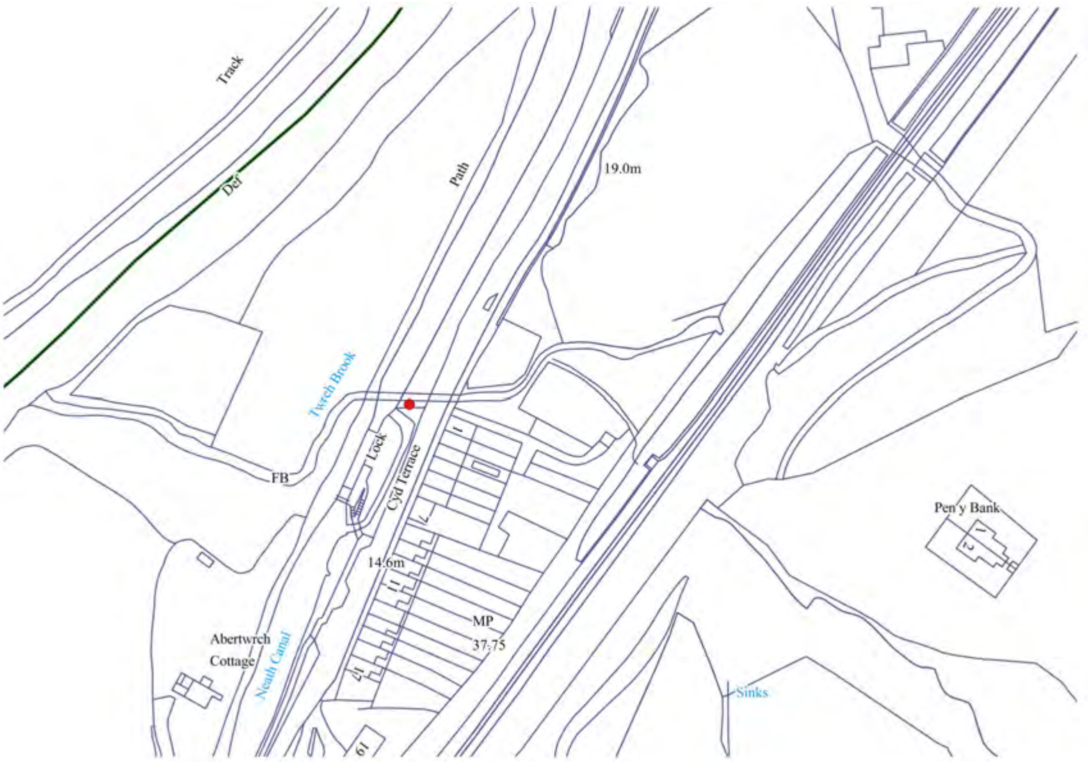

Disgrifiad: Ceuffos bychan hwyr o'r 18fed ganrif, gyda llifddor gorlif, sy'n golygu bod Nant Twrch yn llifo o dan y B4434 a Chamlas Nedd. Twnel isel cerrig rwbel gyda bwa segmentaidd a llifddor sy'n agor i lawr yr afon o dan wal arglawdd uchel o gerrig rwbel. Mae gan y bwa voussoirs cerrig cul, rhai ohonynt wedi erydu bellach, gydag allfa llifddor sgwâr uwchben, â lintel carreg mawr. Mae'r waliau wedi'u creu o gyrsiau cerrig sgwâr, heb barapet. Mae gan ochr y gamlas fecanwaith rheoli llifddor gyda ffrâm bren a gât fetel. I fyny'r afon ar ochr ddwyreiniol y ffordd mae'n llawer is, gyda bwa segmentaidd bychan a wal isel a rheiliau wedi'u paentio'n wyn o'r 20fed ganrif.

Rheswm dros Ddynodi: Wedi'i chynnwys oherwydd ei diddordeb hanesyddol arbennig fel nodwedd gwaith maen sylweddol ar gamlas bwysig o ddiwedd y 18fed ganrif.

Nodiadau:

Ward: Aberdulais	**Anheddiad:** Ynysbwllog	**Enw'r Adeilad:** Pont Ynysbwllog	
Cyf: NCA008	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E280499 N201292
Cyfeiriad: Fferm Ynysbwllog			

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Traphont gerrig y gamlas [Dim ffotograffau]									
Diddordeb pensaernïol		Diddordeb hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad	X	Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	
Cyfiawnhad dros Ystyried: Traphont carreg gwreiddiol. Gwerth grŵp gyda strwythurau eraill y gamlas									
Nodiadau:									

Ward: Resolfen	**Anheddiad:** Abergarwed	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Traphont Ynysarwed	
Cyf: LB: 82273			**Cyfeirnod Grid:** E281072 N201893
Cyfeiriad: Fferm Ynysarwed			

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Pont y gamlas, cerrig rwbel, bwa segmentaidd sengl gyda voussoirs cerrig wedi'u torri mewn modd addurniedig. Rhywfaint o grwca, gyda pharapetau cerrig rwbel a rhai chopaon cerrig tenau ar y conglfeini gogledd-ddwyreiniol a gogledd-orllewinol, y gweddill mewn sment wedi'i grynhoi. Mae'r cynaliadau'n troi allan rywfaint bob ochr, gyda'r cwadrant gogledd-orllewinol yn cyrraedd colofn sgwâr a'r parapetau ar y gornel dde-orllewinol yn disgyn i lefel y llwybr halio.

Rheswm dros Ddynodi: Rhestrwyd oherwydd diddordeb hanesyddol arbennig fel pont sydd heb ei newid i raddau helaeth ar y gamlas bwysig hon o'r 18fed ganrif.

Nodiadau:

Ward: Resolfen	**Anheddiad:** Abergarwed	**Enw'r Adeilad:** Loc Ddeheuol Ynysarwed (Loc 5)	
Cyf: NCA009	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E281523 N202148
Cyfeiriad: Teras Edwards			

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Y pellaf i'r de o ddwy loc sy'n agos at ei gilydd. Wedi adfeilio a gordyfu i raddau helaeth [Dim ffotograffau]									
Diddordeb pensaernïol		Diddordeb hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad	X	Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	
Cyfiawnhad dros Ystyried: Gweddillion loc y gamlas. Gwerth grŵp gyda strwythurau eraill y gamlas.									
Nodiadau: Coflein: Y loc sydd bellaf i'r de o ddwy sy'n agos at ei gilydd ar Gamlas Nedd, i'r gogledd-ddwyrain o Fferm Ynys-Arwed.									

Ward: Resolfen	**Anheddiad:** Abergarwed	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Traphont Loc 6
Cyf: LB: 82268		**Cyfeirnod Grid:** E281606 N202190
Cyfeiriad: Abergarwed		

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Pont gamlas grwca, sy'n rhan o hen loc y gamlas i'r gogledd-ddwyrain. Cerrig rwbel gydag un bwa segmentaidd o voussoirs tywodfaen nadd. I'r gogledd, mae parapetau sydd â cherrig copa sment yn ymledu, ac mae'r pennau deheuol wedi dirywio.

Rheswm dros Ddynodi: Rhestrwyd oherwydd diddordeb hanesyddol arbennig fel pont loc-ôl sydd wedi cadw ei chymeriad ar y gamlas bwysig hon o'r 18fed ganrif

Nodiadau:

Ward: Resolfen	**Anheddiad:** Abergarwed	**Enw'r Adeilad:** Loc Ogleddol Ynysarwed (Loc 6)	
Cyf: NCA010	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E281622 N202197
Cyfeiriad: Abergarwed			

Cynllun o Leoliad y Safle

<table>
<tr><td colspan="10">Disgrifiad: Y pellaf i'r gogledd o ddwy loc sy'n agos at ei gilydd. Siambr loc â dŵr ynddi.

[Dim ffotograffau]</td></tr>
<tr><td>Diddordeb pensaernïol</td><td></td><td>Diddordeb hanesyddol</td><td>X</td><td>Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol</td><td>X</td><td>Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad</td><td>X</td><td>Adeiladau Lleol sy’n Hen neu’n Brin</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="10">Cyfiawnhad dros Ystyried: Loc wreiddiol y gamlas. Gwerth grŵp gyda strwythurau eraill y gamlas</td></tr>
<tr><td colspan="10">Nodiadau: Coflein: Y loc sydd bellaf i'r gogledd o ddwy sy'n agos at ei gilydd ar Gamlas Nedd, i'r gogledd-ddwyrain o Fferm Ynys-Arwed.</td></tr>
</table>

Ward: Resolfen	**Anheddiad:** Resolfen	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Traphont Farmers Lock
Cyf: LB: 82269		**Cyfeirnod Grid:** E282449 N202995
Cyfeiriad: Oddi ar y B4242		

Cynllun o Leoliad y Safle

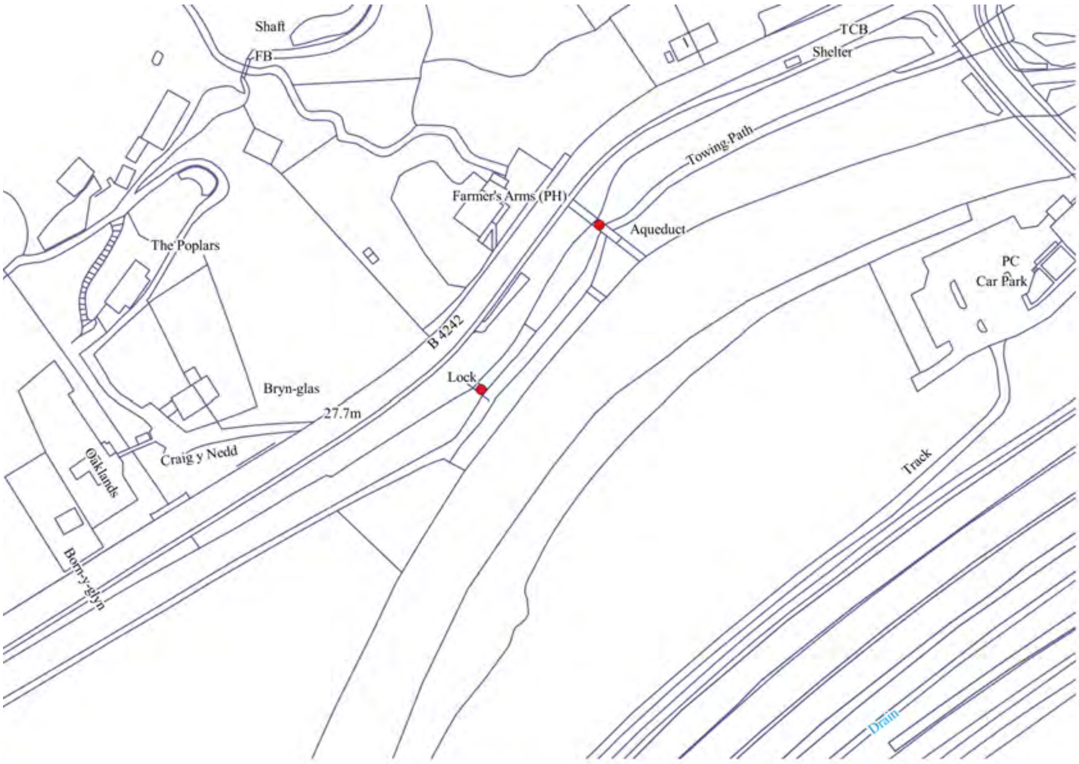

Disgrifiad: Pont y gamlas, sy'n rhan o hen loc y gamlas i'r gogledd-ddwyrain. Cerrig rwbel gydag un bwa segmentaidd o voussoirs tywodfaen nadd. Mae'r parapetau sydd â cherrig copa sment yn hwy ar yr ochr dde-orllewinol, ac mae'r pennau de-ddwyreiniol yn gostwng i lefel y llwybr.
Rheswm dros Ddynodi: Rhestrwyd oherwydd diddordeb hanesyddol arbennig fel pont loc-ôl sydd wedi cadw ei chymeriad ar y gamlas bwysig hon o'r 18fed ganrif
Nodiadau:

Ward: Resolfen	**Anheddiad:** Resolfen	**Enw'r Adeilad:** Farmers Lock (Lock 7)	
Cyf: NCA011	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E282457 N203006
Cyfeiriad: Oddi ar y B4242			

Cynllun o Leoliad y Safle

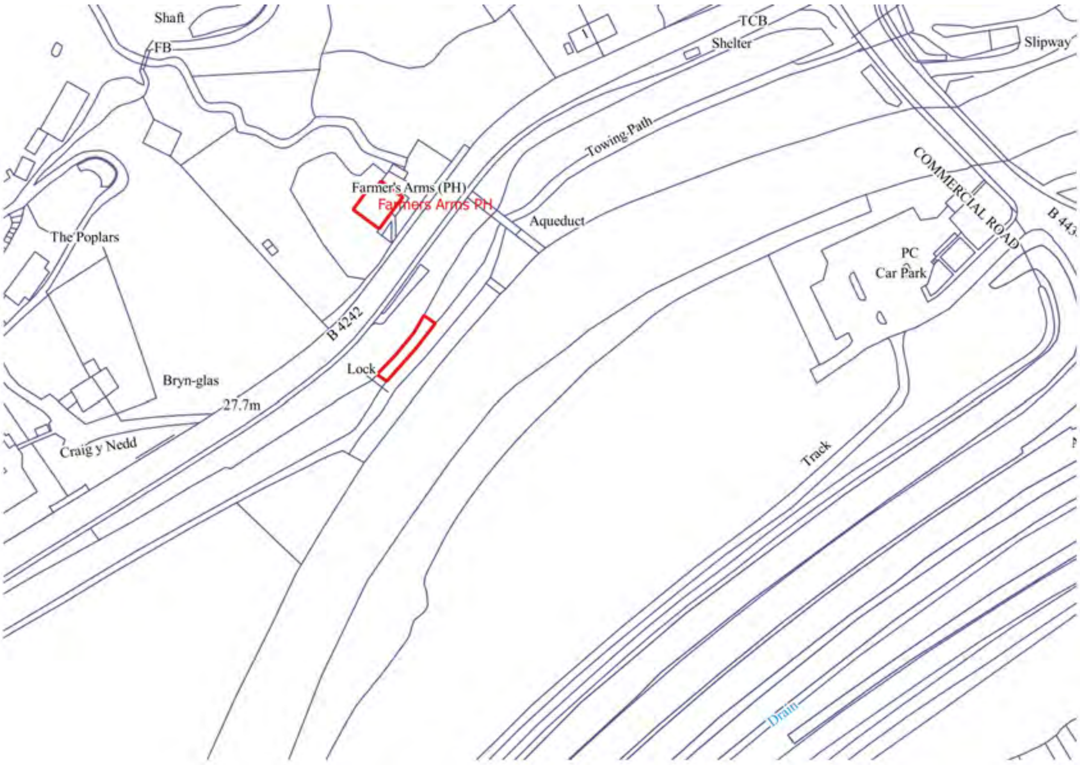

Disgrifiad: Loc adfeiliedig gyda gordyfiant rhannol, gyda rhywfaint o ddŵr ynddi

Diddordeb pensaernïol		Diddordeb hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad	X	Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	

Cyfiawnhad dros Ystyried: Gweddillion loc y gamlas. Gwerth grŵp gyda strwythurau eraill y gamlas.

Nodiadau:

Ward: Resolfen	**Anheddiad:** Resolfen	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Dyfrbont y Farmers Arms	
Cyf: LB: 11852			**Cyfeirnod Grid:** E282490 N203052
Cyfeiriad: Oddi ar y B4242			

Cynllun o Leoliad y Safle

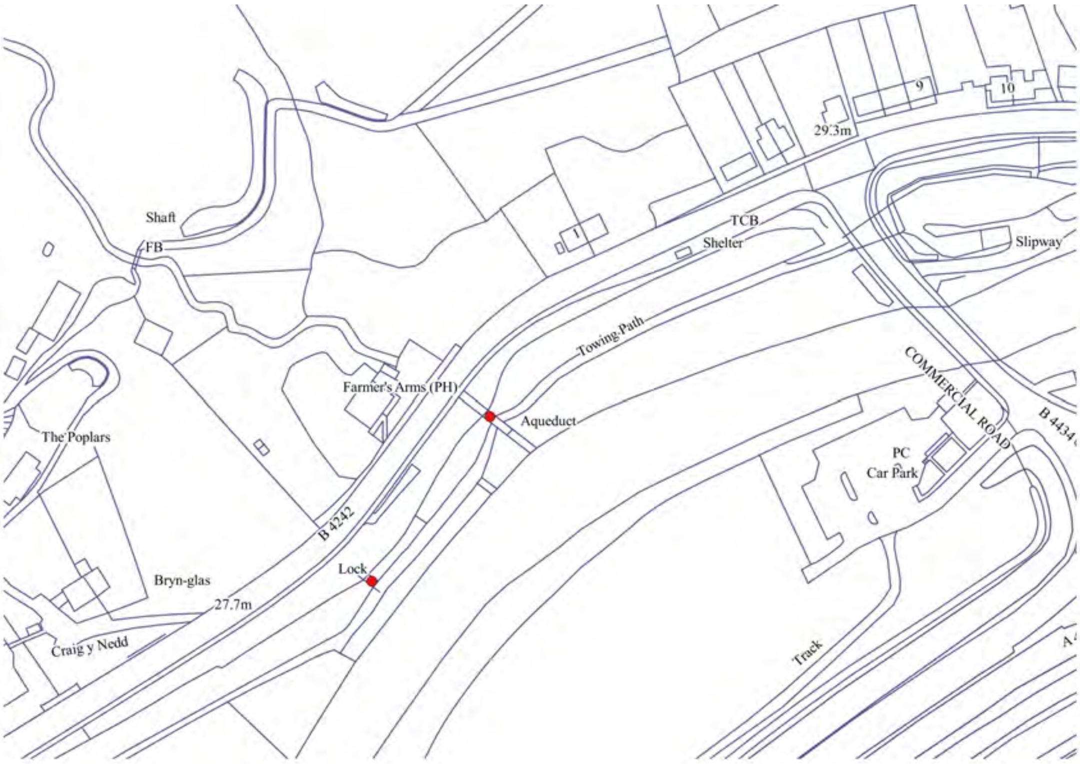

Disgrifiad: Dyfrbont haearn bwrw, gwaelod gwastad gydag ochrau panelog. Mae'r ochrau yn cynnwys wynebau am yn ail gyda cholofnau Tysganaidd hanner cylch a phaneli ymylog gyda chilfachau crwm yn y corneli, ac mae'r paneli eu hunain yn fawr a bach am yn ail. Cynaliadau tywodfaen penant gyda cholofnau ashlar lled-gylchol a cherrig copa grisiog, hyd at y brig siâp petryal gyda cherrig copa ar ffurf slabiau. I'r de-ddwyrain mae grisiau blociau tywodfaen sgwâr a pharapetau i'r afon.
Rheswm dros Ddynodi: Wedi'i chynnwys oherwydd diddordeb hanesyddol arbennig fel dyfrbont haearn bwrw dros gamlas bwysig o'r 18fed ganrif.
Nodiadau:

<table>
<tr><td>Ward: Resolfen</td><td>Anheddiad: Resolfen</td><td colspan="2">Enw’r Adeilad: Loc Resolfen (Loc 8)</td></tr>
<tr><td>Cyf: NCA012</td><td>Cam Dilysu I:</td><td>Cam II:</td><td>Cyfeirnod Grid: E202706 N203134</td></tr>
<tr><td colspan="4">Cyfeiriad: I'r de o'r B4242</td></tr>
<tr><td colspan="4">Cynllun o Leoliad y Safle</td></tr>
</table>

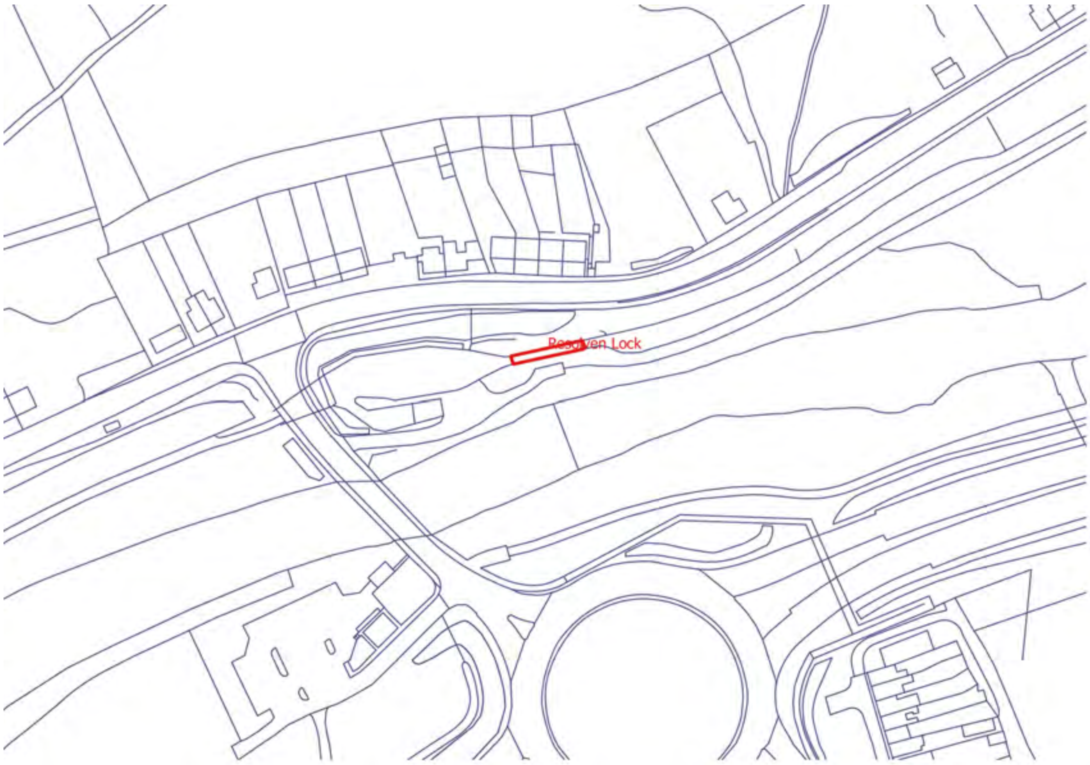

Disgrifiad: Loc camlas wedi'i hadfer yn llawn, gyda'r holl nodweddion cysylltiedig, gan gynnwys gatiau'r loc a phont bren drosti.

Diddordeb pensaernïol		Diddordeb hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad	X	Adeiladau Lleol sy’n Hen neu’n Brin	

Cyfiawnhad dros Ystyried: Loc camlas wedi'i hadfer yn llawn, sydd mewn cyflwr gweithio. Gwerth grŵp gyda nodweddion eraill y gamlas.

Nodiadau: Coflein: Gwybodaeth gyffredinol yn unig: Mae sawl nodwedd yn parhau o amgylch loc rhif 8, Loc Resolfen. Maent yn cynnwys safle doc ar lan yr afon; bonyn pont dramffordd trestl pren a godwyd dros Afon Nedd yn 1840-43; a thŷ fforddoliwr (SN 8300 0236). I'r de o'r ffordd i Resolfen mae dyfrbont haearn bwrw, sy'n union debyg o ran dyluniad i'r un yn Aberpergwm (87) (NPRN 34448), sy'n cludo nant dros y gamlas. Mae gan y loc nesaf i lawr, rhif 7, Farmer's Lock (SN 8245 0300) bont loc-ôl.

Ward: Resolfen	**Anheddiad:** Resolfen	**Enw'r Adeilad:** Ty Banc	
Cyf: NCA013	Cam Dilysu I:	Diddordeb hanesyddol	**Cyfeirnod Grid:** E282995 N203271
Cyfeiriad: I'r de o'r B4242			

Cynllun o Leoliad y Safle

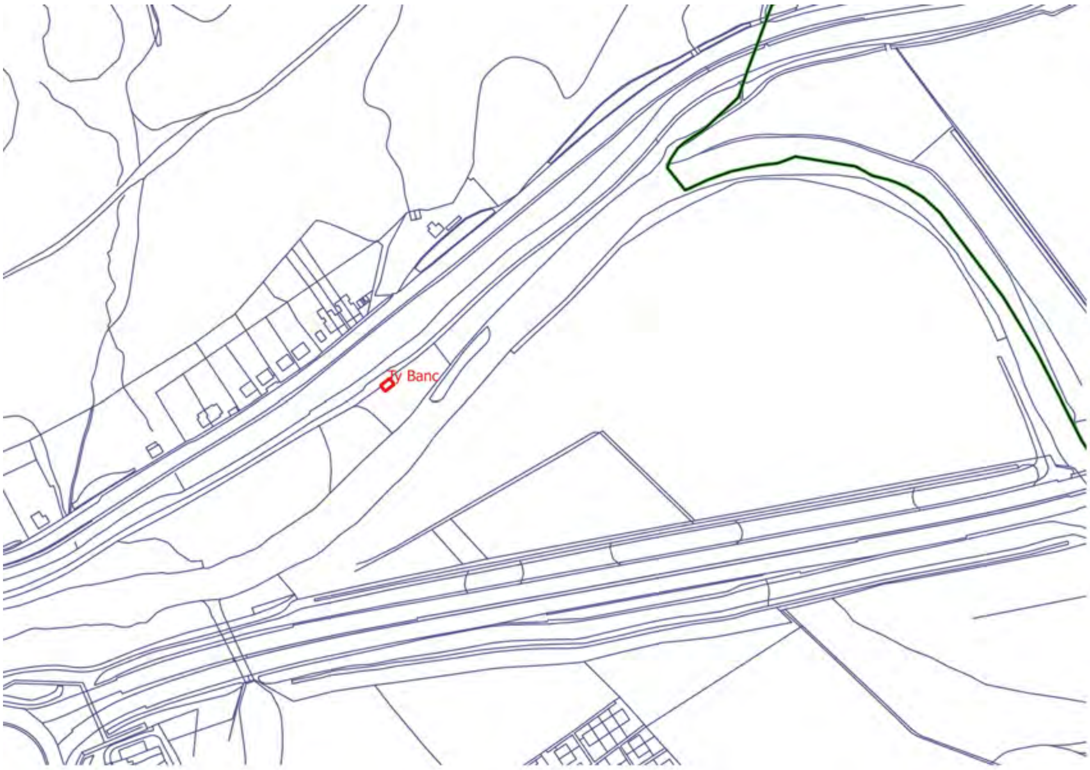

Disgrifiad: Hen fwthyn sydd bellach wedi'i adfer ac yn cael ei ddefnyddio ar gyfer gweithgareddau hamdden cysylltiedig â'r gamlas

Diddordeb pensaernïol		Diddordeb hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad	X	Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	

Cyfiawnhad dros Ystyried: Bwthyn Fforddoliwr gynt sy'n gysylltiedig â'r gwaith hanesyddol o reoli a chynnal y gamlas. Gwerth grŵp gyda nodweddion eraill y gamlas.

Nodiadau: Coflein: Bwthyn fforddoliwr ar lan ddeheuol Camlas Nedd (rhyngddi a'r afon), i'r gogledd o Resolfen.

Ward: Glyn-nedd	**Anheddiad:** Rheola	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Pont dros Gamlas Nedd
Cyf: LB: 82454		**Cyfeirnod Grid:** E283631 N203705
Cyfeiriad: I'r de o'r B4242		

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Pont y gamlas, cerrig rwbel, bwa segmentaidd sengl gyda voussoirs cerrig wedi'u torri mewn modd addurniedig. Crwca gyda dec cerrig crwn C20 a pharapetau cerrig rwbel gyda cherrig copa sment crwn. Mae'r cynaliadau'n troi allan rywfaint bob ochr. Peth rendro sment ar y parapetau.

Rheswm dros Ddynodi: Rhestrwyd oherwydd diddordeb hanesyddol arbennig fel pont sydd wedi cadw ei chymeriad ar y gamlas bwysig hon o'r 18fed ganrif.

Nodiadau:

Ward: Glyn-nedd	**Anheddiad:** Rheola	**Enw'r Adeilad:** Loc Crugau (Loc 9)	
Cyf: NCA014	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E283693 N203740
Cyfeiriad: I'r de o'r B4242			

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Loc camlas wedi'i hadfer yn llawn, gyda'r holl nodweddion cysylltiedig

Diddordeb pensaernïol		Diddordeb hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad	X	Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	

Cyfiawnhad dros Ystyried: Loc y gamlas a adferwyd fel rhan o'r gwaith Adfer ar Gamlas Nedd ddechrau'r 1980au. Gwerth grŵp gyda nodweddion eraill y gamlas.

Nodiadau: Coflein: Loc 9 ar Gamlas Nedd, 200m i'r dwyrain o Fferm Crugau

Ward: Glyn-nedd	**Anheddiad:** Rheola	**Enw'r Adeilad:** Loc Rheola (Loc 10)	
Cyf: NCA015	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E283875 N203775
Cyfeiriad: I'r de o'r B4242			

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Loc camlas wedi'i hadfer yn llawn, gyda'r holl nodweddion cysylltiedig

Diddordeb Pensaernïol		Diddordeb Hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran cymeriad y Grŵp/yr anheddiad	X	Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	

Cyfiawnhad dros Ystyried: Loc y gamlas a adferwyd fel rhan o'r gwaith Adfer ar Gamlas Nedd ddechrau'r 1980au. Gwerth grŵp gyda nodweddion eraill y gamlas.

Nodiadau: Coflein: Loc y gamlas ar Gamlas Nedd yn Rheola. Un o gyfres o lociau ar hyd yr adran uchaf. (04/10/2004 KAA). Mae'r loc yn gyfan, er bod gordyfiant sylweddol drosti (yn 1977). Mae yno ramp fynediad nodweddiadol a geriau padlo ar ochr y siambr.

Ward: Glyn-nedd	**Anheddiad:** Rheola	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Traphont Rheola
Cyf: LB: 11853		**Cyfeirnod Grid:** E284106 N203862
Cyfeiriad: I'r de o'r B4242		

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Pont y gamlas, cerrig rwbel, bwa segmentaidd sengl gyda voussoirs cerrig wedi'u torri mewn modd addurniedig. Crwca gyda dec sment C20. Parapetau cerrig rwbel a cherrig copa sment tenau sy'n ymledu'n golofnau sgwâr.
Rheswm dros Ddynodi: Rhestrwyd oherwydd diddordeb hanesyddol arbennig fel pont sydd wedi cadw ei chymeriad ar y gamlas bwysig hon o'r 18fed ganrif.
Nodiadau:

Ward: Glyn-nedd	**Anheddiad:** Rheola	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Dyfrbont Nant Rheola
Cyf: LB: 11854		**Cyfeirnod Grid:** E284227 N203974
Cyfeiriad: I'r de o'r B4242		

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Dyfrbont haearn bwrw a luniwyd o ddarnau haearn bwrw anferth, dau ddarn ochr gydag wynebau allanol addurniedig, a chwe darn sylfaen. Mae'r ochrau'n cynnwys 11 o hanner colofnau Dorig Rhufeinig cul yn addurn. Sianel lydan o ddarnau anferth unigol wedi'u cysylltu â'i gilydd. Mae'r bont rhwng colofnau cerrig rwbel o gerrig sgwâr, gydag wynebau ag adrannau trionglog ar bob colofn. Mae'r sianel i'r gogledd rhwng parapetau sydd â sianel cerrig crwn, a dwy golofn arall ag wynebau trionglog. I'r de, mae'r sianel ar rywfaint o oleddf ar i lawr, gyda pharapetau sydd wedyn yn cael eu torri i greu rampiau mynediad i lawr i'r gamlas.

Rheswm dros Ddynodi: Wedi'i chynnwys oherwydd ei diddordeb hanesyddol arbennig fel enghraifft wych o'r dyfrbontydd haearn bwrw rhyfeddol a luniwyd yng ngwaith haearn Mynachlog Nedd ar gyfer Camlas Nedd.

Nodiadau:

Ward: Glyn-nedd	**Anheddiad:** Rheola	**Enw'r Adeilad:** Dyfrbont y Gamlas dros Nant Rheola	
Cyf: NCA016	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E284262 N204008
Cyfeiriad: I'r de o'r B4242			
Cynllun o Leoliad y Safle			

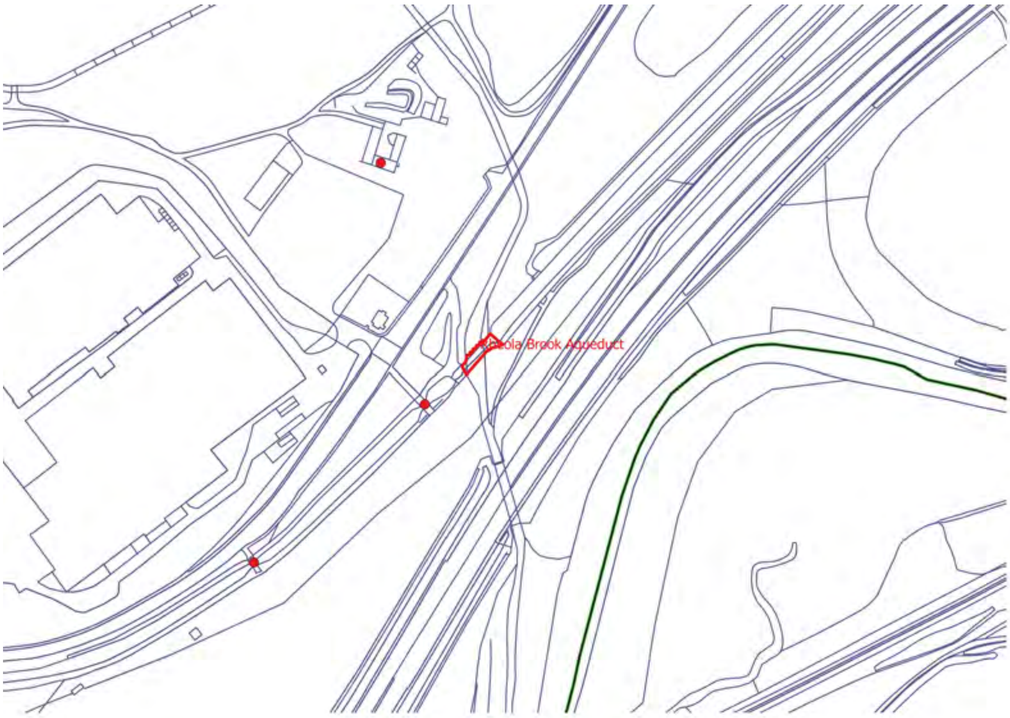

Disgrifiad: Dyfrbont fodern sy'n cludo'r gamlas dros Nant Rheola mewn cafn dur, gyda waliau ac amgylchyniadau gwaith cerrig.

Diddordeb pensaernïol	X	Diddordeb hanesyddol		Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad	X	Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	

Cyfiawnhad dros Ystyried: Dyfrbont fodern anghyffredin a adeiladwyd yn gynnar yn y 1980au, gan aiilsefydlu'r gamlas fel rhan o'r gwaith adfer ar Adran Rheola – Glyn-nedd.

Nodiadau:

Ward: Glyn-nedd	**Anheddiad:** Pentreclwydau		**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Pont Aberclwyd dros Gamlas Nedd
Cyf: LB: 11856		**Cyfeirnod Grid:** E284940 N204535	
Cyfeiriad: I'r de o Aberclwyd			

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Pont y gamlas sy'n rhan o'r loc, cerrig rwbel rhesog gyda bwa segmentaidd o voussoirs cerrig nadd. Mae parapetau'r gweddlun de-orllewinol yn ymledu rhywfaint y ddau ben, yn golofnau sgwâr, ac mae ganddynt gerrig copa o slabiau sment. Mae parapetau'r gweddlun gogledd-ddwyreiniol yn fyrrach ac mae'r cerrig copa yn debyg.

Rheswm dros Ddynodi: Rhestrwyd oherwydd diddordeb hanesyddol arbennig fel pont loc-ôl sydd wedi cadw ei chymeriad ar y gamlas bwysig hon o'r 18fed ganrif. Gwerth grŵp gyda'r loc yn ymyl a'r gorlif.

Nodiadau:

Ward: Glyn-nedd	**Anheddiad:** Pentreclwydau	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Loc a gorlif Aberclwyd (Loc 11)
Cyf: LB: 11855		**Cyfeirnod Grid:** E284963 N204549
Cyfeiriad: I'r de o Aberclwyd		

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Loc y gamlas a'r gorlif, siambr gyda waliau cerrig rhesog a chwrbinau cerrig gwastad. Gatiau newydd a pheirianwaith. Ar ochr ddeheuol y gamlas, i'r gogledd-ddwyrain o'r siambr, mae'r llwybr halio yn croesi sianel gorlif sy'n cael ei chludo ar dri bwa segmentaidd dilynol, gyda voussoirs cerrig. Parapetau isel gyda cherrig copa gwastad carreg ar y ddwy ochr. Mae ochrau a llawr y sianel orlif o gerrig sgwâr.

Rheswm dros Ddynodi: Wedi'i chynnwys oherwydd diddordeb hanesyddol arbennig fel loc camlas gyda sianel gorlif sydd wedi cadw ei chymeriad ar y gamlas bwysig hon o'r 18fed ganrif. Gwerth grŵp gyda'r bont loc-ôl yn ymyl.

Nodiadau:

<table>
<tr><td>Ward: Glyn-nedd</td><td colspan="2">Anheddiad: Pentreclwydau</td><td colspan="2">Enw’r Adeilad: Loc Ynys yr Allor (Loc 12)</td></tr>
<tr><td>Cyf: NCA017</td><td colspan="2">Cam Dilysu I:</td><td>Cam II:</td><td>Cyfeirnod Grid: E285456 N204853</td></tr>
<tr><td colspan="5">Cyfeiriad: Ynys yr Allor</td></tr>
<tr><td colspan="5">Cynllun o Leoliad y Safle</td></tr>
</table>

Disgrifiad: Loc camlas wedi'i hadfer yn llawn, gyda'r holl nodweddion cysylltiedig

Diddordeb pensaernïol		Diddordeb hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad	X	Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	

Cyfiawnhad dros Ystyried: Loc y gamlas a adferwyd fel rhan o'r gwaith Adfer ar Gamlas Nedd ddechrau'r 1980au. Gwerth grŵp gyda nodweddion eraill y gamlas.

Nodiadau: Coflein: Nodwyd, dim gwybodaeth ychwanegol

Ward: Glyn-nedd	**Anheddiad:** Pentreclwydau	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Pont dros Gamlas Nedd
Cyf: LB: 82450		**Cyfeirnod Grid:** E285805 N205119
Cyfeiriad: Maes Gwyn		

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Pont y gamlas, cerrig rwbel, bwa segmentaidd sengl gyda voussoirs cerrig wedi'u torri mewn modd addurniedig. Crwca gyda pharapetau cerrig rwbel a cherrig copa sment tenau sy'n ymledu'n golofnau sgwâr.

Rheswm dros Ddynodi: Rhestrwyd oherwydd diddordeb hanesyddol arbennig fel pont sydd wedi cadw ei chymeriad ar y gamlas bwysig hon o'r 18fed ganrif.

Nodiadau:

Ward: Glyn-nedd	**Anheddiad:** Pentreclwydau	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Odyn Calch Maes Gwyn
Cyf: LB: 11843		**Cyfeirnod Grid:** E285871 N205172
Cyfeiriad: Maes Gwyn		

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Odyn calch, cerrig rwbel, sylfaen y banc llenwi ar yr un lefel â llwyfan y loc gerllaw ar yr ochr ogledd-orllewinol. Un llygad odyn mawr ar yr ochr dde-orllewinol, gyda bwa segmentaidd â voussoirs cerrig nadd a fent bychan siâp petryal bob ochr. Cysylltiad syth i'r de-ddwyrain o'r bwa, gyda wal rwbel cerrig yn y blaen. Wedi gordyfu ar adeg yr ail arolwg (Medi 2003).

Rheswm dros Ddynodi: Rhestrwyd oherwydd diddordeb hanesyddol arbennig fel odyn calch o ddiwedd y 18fed ganrif/dechrau'r 19eg ganrif wrth ymyl y gamlas.

Nodiadau:

Ward: Glyn-nedd	**Anheddiad:** Pentredwydau	**Enw'r Adeilad:** Loc Maes Gwyn (Loc 13)	
Cyf: NCA018	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E285866 N205198
Cyfeiriad: Maes Gwyn			

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Loc camlas wedi'i hadfer yn llawn, gyda'r holl nodweddion cysylltiedig

Diddordeb pensaernïol		Diddordeb hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad	X	Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	

Cyfiawnhad dros Ystyried: Loc y gamlas a adferwyd fel rhan o'r gwaith Adfer ar Gamlas Nedd ddechrau'r 1980au. Gwerth grŵp gyda nodweddion eraill y gamlas.

Nodiadau: Coflein: Nodwyd, ond nid oes gwybodaeth bellach

<table>
<tr><td>Ward: Glyn-nedd</td><td>Anheddiad: Aberpergwm</td><td colspan="2">Enw'r Adeilad: Loc Pwllfaron (Loc 14)</td></tr>
<tr><td>Cyf: NCA019</td><td>Cam Dilysu I:</td><td>Cam II:</td><td>Cyfeirnod Grid: E286029 N205475</td></tr>
<tr><td colspan="4">Cyfeiriad: Pwllfaron</td></tr>
<tr><td colspan="4">Cynllun o Leoliad y Safle
 </td></tr>
</table>

Disgrifiad: Loc camlas wedi'i hadfer yn llawn, gyda'r holl nodweddion cysylltiedig

Diddordeb pensaernïol		Diddordeb hanesyddol		Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol		Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad		Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	

Cyfiawnhad dros Ystyried: Loc y gamlas a adferwyd fel rhan o'r gwaith Adfer ar Gamlas Nedd ddechrau'r 1980au. Mae'n cynnwys sianel ddŵr/dyfrbont haearn bwrw anghyffredin uwchben y fynedfa (yn ymyl gatiau'r loc). Gwerth grŵp gyda nodweddion eraill y gamlas.

Nodiadau: Coflein: Nodwyd, ond nid oes gwybodaeth bellach

Ward: Glyn-nedd	**Anheddiad:** Aberpergwm	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Pont wrth y loc i'r gogledd o Bont Ysgwrfa (Loc 15)
Cyf: LB: 82449		**Cyfeirnod Grid:** E286171 N205685
Cyfeiriad: Yn ymyl y B4242, i'r gogledd o Bont Ysgwrfa		

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Pont y gamlas sy'n rhan o'r loc, cerrig rwbel rhesog gyda bwa segmentaidd o voussoirs cerrig nadd a choron denau. Dim parapetau a bellach mae glaswellt wedi tyfu dros y dec cerrig.
Rheswm dros Ddynodi: Rhestrwyd oherwydd diddordeb hanesyddol arbennig fel pont loc-ôl ar y gamlas bwysig hon o'r 18fed ganrif.
Nodiadau:

Ward: Glyn-nedd	**Anheddiad:** Aberpergwm	**Enw'r Adeilad:** Granary Lock (Loc 15)	
Cyf: NCA020	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E286175 N205698
Cyfeiriad: Yn ymyl y B4242, i'r gogledd o Bont Ysgwrfa			

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Siambr loc heb ei hadfer, sy'n rhannol adfeiliedig

Diddordeb pensaernïol		Diddordeb hanesyddol		Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol		Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad		Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	

Cyfiawnhad dros Ystyried: Gweddillion loc 15 ar y rhan o Gamlas Nedd sydd heb ei hadfer rhwg Pont Ysgwrfa a Glyn-nedd. Gwerth grŵp gyda'r bont-ôl restredig yn y pen deheuol (LB 82449) a nodweddion eraill y gamlas

Nodiadau: Coflein: Mae pont-ôl i'r loc. Mae rhan o wal allanol y siambr wedi dod i'r golwg ar ochr ogledd-orllewinol y loc, gan ddangos trwch y wal.

Ward: Glyn-nedd	**Anheddiad:** Aberpergwm	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Dyfrbont haearn bwrw Aberpergwm	
Cyf: LB: 11842			**Cyfeirnod Grid:** E286353 N205850
Cyfeiriad: Yn ymyl y B4242			

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Dyfrbont cafn haearn bwrw gyda phaneli ochr addurniedig. Mae hanner colofnau yn y dull Dorig Rhufeinig i'r paneli ochr, rhwng 5 panel ag ymylon wedi codi a chilfachau tro-cwadrant ar onglau. Mae dau banel hir am yn ail â 3 phanel byr. Ar ganol un ochr mae 'NEATH ABBEY GLAMORGANSHIRE 183?' mewn llythrennau sy'n sefyll allan. Mae'r cafn yn cael ei gario ar golofnau o gerrig sgwâr, yr un dde-orllewinol â blaen crwm â gwaith cain arni, oedd yn wir am y pedair o bosibl, mae'r un ogledd-orllewinol o dan ordyfiant, ac mae'r rhai dwyreiniol wedi'u haddasu ar gyfer pont ffordd baralel. Mae'r ddwy i'r dwyrain yn cario colofnau tal, sgwâr, sydd â chapanau gwastad. Arllwysfa cerrig crwm ar yr ochr i lawr yr afon.

Rheswm dros Ddynodi: Wedi'i chynnwys fel un o'r gyfres ryfeddol o ddyfrbontydd haearn bwrw a luniwyd yng Ngwaith Haearn Mynachlog Nedd.

Nodiadau:

Ward: Glyn-nedd	**Anheddiad:** Aberpergwm	**Enw'r Adeilad:** Chain Lock (Loc 16)	
Cyf: NCA021	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E286786 N205929
Cyfeiriad: Gyferbyn â Chain Road			

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Siambr loc heb ei hadfer, sy'n rhannol adfeiliedig

Diddordeb pensaernïol		Diddordeb hanesyddol		Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol		Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad		Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	

Cyfiawnhad dros Ystyried: Gweddillion loc 16 ar y rhan o Gamlas Nedd sydd heb ei hadfer rhwg Pont Ysgwrfa a Glyn-nedd. Gwerth grŵp gyda nodweddion eraill y gamlas

Nodiadau: Coflein: Nodwyd, ond nid oes gwybodaeth bellach

Ward: Glyn-nedd	**Anheddiad:** Aberpergwm	**Enw'r Adeilad:** ADEILAD RHESTREDIG: Pont, colofnau gatiau a rheiliau ym mhen deheuol Manor Drive
Cyf: LB: 82448		**Cyfeirnod Grid:** E287111 N206077
Cyfeiriad: Pen deheuol Manor Drive		

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Broken link - possible circular reference Dwy golofn gât uchel iawn, tua 4-5m, o flociau ashlar tywodfaen mawr, y ddwy ohonynt â phlinth wedi'i godi a chapan grisiog. Yn gysylltiedig ar y ddau ben, ac yn rhedeg yn ôl at y bont mae rheiliau haearn gyda chysylltiadau sgwâr a phennau crwn, a therfyniadau mes ar y stansiynau mwyaf. Pedair adran bob ochr, yna gris bychan i mewn ar gyfer pont isel iawn dros y gamlas, gyda'r ffordd yn cael ei chludo ar drawstiau haearn, mae'n debyg. Rheiliau tebyg mewn 3 adran debyg gydag adran olaf fechan, ar gerrig copa isel, ac yn dod i ben yn erbyn Broken link - possible circular reference colofnau plaen o gerrig rwbel

Rheswm dros Ddynodi: Wedi'i chynnwys oherwydd diddordeb arbennig y gwaith haearn gyr o ansawdd da, a'r colofnau cerrig anghyffredin o uchel wrth y fynedfa i blasty gwledig a fu'n bwysig ar un adeg.

Nodiadau:

Ward: Glyn-nedd	**Anheddiad:** Glyn-nedd	**Enw'r Adeilad:** Fox's Lock (Loc 17)	
Cyf: NCA022	Cam Dilysu I:	Cam II:	**Cyfeirnod Grid:** E287125 N206085
Cyfeiriad:	I'r gogledd o'r B4242 yn ymyl pont/porth Manor Road		

Cynllun o Leoliad y Safle

Disgrifiad: Gweddillion adfeiliedig siambr loc; heb ei hadfer ac wedi'i draenio

Diddordeb pensaernïol		Diddordeb hanesyddol	X	Cysylltiad Hanesyddol / Diwylliannol	X	Gwerth o ran Cymeriad y Grŵp / yr Anheddiad	X	Adeiladau Lleol sy'n Hen neu'n Brin	

Cyfiawnhad dros Ystyried: Gweddillion loc 17 ar y rhan o Gamlas Nedd sydd heb ei hadfer rhwg Pont Ysgwrfa a Glyn-nedd. Gwerth grŵp gyda nodweddion eraill y gamlas

Nodiadau: Coflein: Nodwyd, ond nid oes gwybodaeth bellach

Neath Port Talbot
Castell-nedd Port Talbot
County Borough Council Cyngor Bwrdeistref Sirol

www.npt.gov.uk/ldp

Local Development Plan
Cynllun Datblygu Lleol